РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 22-го серпня 1916. Ч. 101. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, August 22, 1916. No. 101.

ЗАВЗЯТІ БОЇ НА ВОЛИНИ І В КАРПАТАХ.

Російські війска втратили поверх 1.300 в полонених.

На Балкані, здовж границі Греції, розвиваєть ся велика битва.

НІМЕЦЬКІ ПІДВОДНІ ЛОДКИ ЗАТОПИЛИ ДВА АНҐЛІЙСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ.

УСПІХИ СОЮЗНИХ ВІЙСК НА ВОЛИНИ І В КАРПАТАХ. — 1.000 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 19. серпня. — На східнім терені війни, почавши від Бродів аж до Карпат, було вчера спокійно. Російські війска з причини пораженя, яке потерпіли від армій Бем-Ермолього і Ботмера, є так ослаблені, що лише на північний захід від Станиславова перевели кілька безуспішних нападів.

Зате в Карпатах і на Волини прийшло до поновних завзятих боїв.

Війска архикнязя Карла переводять успішно дальший наступ в околиці Капуль. Притім 600 Москалів взято в полон. На захід від Жабя наступають знова війска Кевеша.

На північний схід від Ковля і над Стоходом російські війска перевели нові напади, але без успіху. Коло озера Нобель полонено 320 Москалів.

Урядовий звіт німецького головного штабу звучить:

„**Армія Гінденбурґа:** Битва коло озера Нобель відбувала ся вчера дальше і скінчила ся побідою наших війск. **Всі напади неприятеля зістали відбиті. Наші війска полонили 320 салдатів і здобули 4 машинові кріси.**

„Над Стоходом неприятель по довшім сильнім бомбардованю в околиці місцевостий Рудка і Черевище розпочав наступ. Битва триває без перестанку дальше. На лінії Шельвів-Звиняч неприятель перевів кілька слабих нападів, які були зовсім без успіху.

„**Армія архикнязя Карла:** Загальне воєнне положенє на північ від Карпат не улягло зміні. **На Буковині, на північ від Капуль, союзні війска здобули гору Маґуру, беручи в полон 600 Москалів".**

„На захід від озера Нобель наші війска здобули часть неприятельських окопів.

„**В околиці села Черевища над Стоходом наші війска переломили боєву лінію неприятеля. Вони здобули село Тобель, фільварок Черич і ґоральню. Притім взято в полон 2 офіцирів і 220 жовнірів.**

„Коло Сокуля (над Стиром) появив ся ворожий літак і кинув поверх 70 бомб на наш військовий табор і маґазини.

„**В напрямі від Кірлібаби (на Буковині) неприятель, одержавши значні нові сили, розпочав поновний наступ. Наші передні патрулі були приневолені уступити назад".**

АВСТРІЙЦІ ВІДБИВАЮТЬ НАПАДИ МОСКАЛІВ КОЛО ЖАБЯ І СТАНИСЛАВОВА.

ВІДЕНЬ, 19. серпня. — Австрійсько-угорський ґенеральний штаб доносить:

„**На північний захід від Станиславова наші війска відбили поновні напади Москалів. Неприятель потерпів дуже тяжкі втрати.**

„**На захід від Жабя наші війска по завзятій битві уступили в напрямі Чорногори".**

БИТВА НАД СТОХОДОМ.

ПЕТРОҐРАД, 19. серпня. — Урядовий рапорт російського ґенерального штабу звучить:

„Вчера вечером неприятель розпочав по довшім бомбардованю наступ на наші становища коло села Звиняча (на схід від Горохова, на Волини). Однак напад зістав відбитий.

ТЯЖКІ ВТРАТИ МОСКАЛІВ. — ОДИН ПОЛК ВТРАТИВ 7.000 ЛЮДИЙ.

БЕРЛІН, 19. серпня. — Від часу, коли російські війска розпочали великий наступ, головна німецька кватира звертала часто у своїх звітах увагу на те, що успіхи російських війск не відповідають величезним жертвам, які вони поносили підчас нападів. Головна німецька кватира подає на доказ правдивости отсей примір:

„Російський полк піхоти № 282 одержав дня 17. липня з резерв, які находили ся в Павлограді доповнене в числі 2.000 людий, щоби заповнити браки і поставити полк на воєнну силу. Але вже в слідуючих днях зайшла потреба вислати знова 1.000 людий з резерв у Волинськім Новгороді, щоби доповнити нові браки. В пять днів опісля, то є 23. липня прислано з Павлограду знова 1.000 людий на скріплене тогосамого полку піхоти. В сей спосіб самі лише його доповненя виносили протягом одного тижня 4.000 людий.

„Дня 2. серпня позістало було з цілого полку всего 30 до 40 людий. **Загальні страти сего одного полку виносили 7.000 людий.** Полонені російські салдати, які належали до сього полку, оповідають, що по битві дня 2. серпня згаданий полк мав всего ще 1.000 людий резерви".

СОЮЗНІ ВІЙСКА ВІДБИЛИ НАПАД МОСКАЛІВ НАД СТОХОДОМ. — 373 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 20. серпня. — Москалі роблять знова великі зусиля, щоби продовжати наступ, який розпочали над рікою Стоходом. **По обох сторонах місцевости Рудки і Черевища удало ся російським війскам переправити ся через ріку, однак союзні війска перевели протинапад і змусили їх знова уступити назад за ріку. Битва триває дальше. Москалі стратили дотепер 373 в полонених.**

На боєвім фронті від Бродів до Карпат панує цілковитий спокій.

В Карпатах в околиці Жабя битва прибирає щораз більші розміри.

Звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„**Армія Гінденбурґа:** На північи Москалі робили проби, щоби переправити ся через ріку Березину в околиці Ділятищ (на Литві), але без успіху.

„**По обох сторонах сіл Рудка і Черевище наші війска зводять завзятий бій з російськими відділами, які перейшли на західний берег ріки Стохода. Підчас протинападу наші війска полонили в отсій околиці 6 російських офіцирів і 367 салдатів та здобули 6 машинових крісів.**

„На схід від Кіселина (на Волини) наші війска прогнали Москалів з їх передних окопів.

„**Армія архикнязя Карла:** На північ від Карпат вчера не зайшли жадні важнійші зміни. **На полудне від Жабя німецькі війска взяли приступом пасмо гір Крета.** Російські протинаступи, переведені на наші становища на Маґурі, зістали зовсім відбиті.

КОЛО ГОРОЖАНКИ АВСТРІЙСЬКА АРТИЛЄРІЯ РОЗПОРОШИЛА СИЛЬНІ ВІДДІЛИ КОЗАКІВ.

ВІДЕНЬ, 20. серпня. — Австрійсько-угорський ґенеральний штаб оголосив отсі вісти:

„На північно-східних збочах Чорногори наші війска відбивають напади Москалів. Битва триває дальше. Сильні напади російських війск на північ від річки Татар зовсім не повели ся.

„**На полудне від Горожанки сильний відділ російських козаків пробував посунути ся в напрямі наших становищ. Огонь нашої артилерії розпорошив відділи козаків".**

МОСКАЛІ В БИТВІ НАД СТОХОДОМ ПОЛОНИЛИ 600 ЖОВНІРІВ.

ПЕТРОҐРАД, 20. серпня. — Російський ґенеральний штаб доносить:

„На захід від озера Нобель (на полудне від Пинска, на Волини) відбили ми напад неприятеля, завдаючи йому тяжкі втрати.

„**В околиці Рудки і Черевища здобули ми фільварок Черич і кілька горбків. О посіданє села Тобля прийшло до дуже завзятих боїв. Село переходило кілька разів з одних рук до других. Тепер село находить ся в руках наших війск. Козаки, які перевели наступ, убили підчас нападу 200 австрійських жовнірів. Дотепер число жовнірів, полонених в сій новій битві над Стоходом, виносить поверх 600, між тими находить ся 6 офіцирів.** Воєнна добича складаєть ся з 15 машинових крісів, 2 метавок, одного рефлектора і одного телефонічного апарату.

„В напрямі Керешмезе (в Карпатах) наші війска відперли неприятеля на захід від Яблониці і Ворохти та заняли здобуті гори. В околиці Довгополя (над Білим Черемошем) наші війска здобули трохи терену в напряміФерескуля. Від сторони Кірлібаби неприятель розпочав наступ. Однак наші війска відбили напад і обсадили гори, які находили ся в руках неприятеля".

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

ЧЕТВЕРТИЙ НАСТУП СОЮЗНИКІВ В ПІКАРДІЇ БЕЗ УСПІХУ.

БЕРЛІН, 20. серпня. — Німецький головний штаб доносить:

„**На боєвім фронті на північ від ріки Соми поновні напади анґлійських і французьких війск слабнуть.**

„Коло Овілєр рукопашний бій тривав до пізної ночи.

„На північний захід від Позієр і по обох сторонах ліса Фуро напади Анґлійців відбито.

„На підставі звітів, які найдено при полонених офіцирах, показало ся, що в останнім наступі брало участь найменьше 8 дивізій анґлійських і 4 французькі. Разом около 240.000 людий.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

НАСТУП СОЮЗНИХ ВІЙСК НА БАЛКАНІ.

БЕРЛІН, 20. серпня. — Довго ожидана офензива на Балкані розпочала ся. Заходить однак та ріжниця, що наступ розпочали війска болгарські і війска центральних держав, а не анґлійсько-французькі, як се зразу доносили телеґрами з Парижа і Лондону.

Союзні війска, які побили сербські війска і здобули місцевість Фльоріну, переводять тепер наступ на цілім правім крилі здовж грецької границі. Союзні війска здобули цілий ряд становищ неприятеля і заняли грецькі міста Біклісту і Баніцу.

Болгарський ґенеральний штаб доносить:

„**На балканськім боєвім фронті союзні війска переломили лінію неприятеля і заняли грецькі міста Біклісту (на полудне від озера Преспа) і місто Баніцу (на полудневий схід від Фльоріни).**

„**Дивізію сербських війск приневолено до відвороту, задавши їй тяжкі втрати.**

„**Всі протинапади неприятеля відбито з добрим успіхом".**

БОЛГАРСЬКІ ВІЙСКА ПЕРЕХОДЯТЬ ДО ОФЕНЗИВИ ТАКОЖ НА СХІДНІМ КРИЛІ.

ПАРИЖ, 20. серпня. — Головний командант анґлійсько-французько-сербських війск на Балкані, ґен. Сарей, оголосив отсі вісти:

„**На схід від Кавалі болгарські війска перейшли ріку Месту і посувають ся в напрямі пристани Кавалі.**

„**Над рікою Струмою неприятель, переправивши ся на правий берег ріки, здобув форти Лізе і Старчіста.**

„На захід від ріки Струми і в околиці озера Дойран наша піхота здержала дальший наступ неприятеля.

„На західнім березі ріки Вардару відбуваєть ся завзятий бій в околиці Фльоріни і Баніци між війсками неприятеля а сербськими",

ПРЕЗИДЕНТ КАБІНЕТУ РАДОСЛАВОВ ПОДАВ ДО ВІДОМА НАСТУП СОЮЗНИХ ВІЙСК.

СОФІЯ (столиця Болгарії), 20. серпня. — **Президент кабінету заявив вчера на „собранію" (в парляменті), що болгарські війска одержали приказ розпочати наступ проти неприятеля на грецьких землях.**

Урядова часопись подала отсе до відома:

„Болгарська армія уважала за конечне перенести війну на грецькі землі, щоби в сей спосіб запобігти наступови неприятеля, який вже від довшого часу до него приготовляв ся. Надіємо ся, що грецьке правительство буде супроти нас відносити ся в тойсамий спосіб, як супроти наших ворогів".

БОЛГАРІЯ ПОВІДОМИЛА ГРЕЦІЮ ПРО НАСТУП.

АТЕНИ, 20. серпня. — **Болгарський посол Пасаров повідомив нині урядово президента грецького кабінету, що болгарські війска і війска осередних держав розпочали наступ на неприятеля, який заняв був становища на грецькій території.**

НА МОРИ:

НІМЕЦЬКА ЛОДКА ЗАТОПИЛА ДВА АНҐЛІЙСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ, А ДВА СИЛЬНО УШКОДИЛА.

БЕРЛІН, 20. серпня. — **Урядовий звіт німецької адміраліції доносить, що німецька підводна лодка затопила дня 19. с. м. недалеко побережа Анґлії анґлійський воєнний кружляк і торпедовець. Крім того лодка ушкодила торпедами один анґлійський дреднот і другий воєнний кружляк.**

АНҐЛІЯ ПРИЗНАЄТЬ СЯ ДО ВТРАТИ ДВОХ ВОЄННИХ КРУЖЛЯКІВ.

ЛОНДОН, 21. серпня. — **Звіт анґлійської воєнної маринарки звучить:**

„Рапорти наших патролюючих кораблів донесли, що в суботу неприятельська фльота розвинула на Північнім мори сильну акцію.

„Головна німецька фльота виплила на отверте море в супроводі двох цепелінів. Коли однак їй донесено, що анґлійська фльота плине їй на зустріч, повернула назад до пристани.

„**Шукаючи за неприятелем, стратили ми два воєнні кружляки: „Нотінґем" і „Фалмут". Вони упали жертвою підводних лодок.**

„З одного із затоплених кораблів цілу залогу удало ся виратувати. З другого корабля бракує 38 людий.

„Зате ми одну підводну лодку затопили, а другу наїхали так, що правдоподібно і ся друга потонула.

„Німецьке донесенє про затоплене торпедовця і ушкоджене дреднота є неправдиве."

(Кружляк „Нотінґем" числив 5.400 тон. Був довгий на 430 стіп. Його зоружене складало ся з 9 6-цалевих і 4 3-цалевих гармат та двох випусків торпедових. Кружляк „Фалмут" числив 5.250 тон. Був довгий на 450 стіп. Його зоружене складало ся з 8 6-цалевих і 4 3-цалевих гармат та двох випусків торпедових).

—o—

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ КОРАБЕЛЬ „СТАМПАЛІЯ" НА ДНІ МОРЯ.

ЛОНДОН, 19. серпня. — **Італійський торговельний корабель „Стампалія", який постійно повнив службу на лінії між Ню Йорком а італійськими пристанями, упав жертвою підводної лодки.**

Корабель „Стампалія" числив 9.000 тон. Перед війною повнив він службу корабля до перевозу людий. Однак опісля італійське правительство переняло його, уживаючи до перевозу амуніції зі Злучених Держав. Корабель затопила підводна лодка підчас дороги з Ґенуї до Неаполю. Близших подробиць про його затоплене нема.

—o—

„ДАЙТШЛЯНД" МАВ ПОВЕРНУТИ ВЖЕ ДО НІМЕЧЧИНИ.

ПАРИЖ, 19. серпня. — **З Ціріху (Швайцарія) доносять, що німецький підводний корабель „Дайтшлянд", який дня 1. серпня опустив американську пристань в Балтімор, повернув вчера до пристани в Бремен.**

(Доси урядового потвердженя про те нема).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлен. належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 438 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відвічає. — Рукописи не звертає ся.

З біжучої хвилі.

„Москалі мають ще цілий міліон жовнірів, які не були доси на фронті" — таку історію оповідає секретар російської амбасади, який минувшого тижня повернув з Росії до Злучених Держав.

„Російський нарід незвичайно одушевлений великими побідами російської армії. Небувала охота до війни огорнула весь російський нарід" — оповідає дальше секретар.

Що Росія має ще міліон салдатів на заріз, се річ не нова. Були вже ліпші вісти, бо говорили про 10, а навіть 20 міліонів сьвіжого гарматного мяса. Що російський нарід вірить у великі побіди російської армії, се також можливе, бо російське правительство від початку війни годує свій нарід побідами. Але щоби весь російський нарід „огорнула небувала охота до війни", то в тім вже пан секретар прогрішили.

Перед кількома днями російські рапорти доносили про здобутє „австрійської крїпости" Товстобаби. Занявши всї „крїпости", які стояли російським військам на перешкоді в поході на Львів, беруть ся Москалі до здобуваня дальших крїпостий на Волини. Після останнього звіту російські війська здобули над Стоходом нову „крїпость"-ґуральню. Тим разом Москалї не помилили ся. Ґуральні — се дїйсні крїпости російської держави, які держали в оковах цїлі віки російський нарід.

Французьке мінїстерство війни зовсїм не оголошує своїх втрат, боячи ся, щоби се не мало відемного впливу на армію. Однак посередно дасть ся оцінити, як величезні втрати потерпіла Франція у дотеперішній війні. В останних днях „Американський комітет запомоги для Франції" видав відозву у Злучених Державах, просячи суспільність до несеня скорої помочи для французьких дїтий-сиріт. Зі звіту комітету виходить, що около 2,000,000 французьких дїтий позістали сиротами.

Приймаючи навіть, що се число є переборщене, хоччи з огляду на те, щоби вплинути сильнїйше на жертволюбивість, то в кождім случаю число сиріт є дуже велике. А коли зважить ся, що у Франції вже від давна приймила ся „система двох дїтий", то в порівнаню зі сиротами також число полятлих батьків є дійсно дуже велике та сягає соток тисячів. Криваві битви під Верденом і в Пікардії спричинили між Французами велике вимирання смерти.

„В околиці Ґориції і вздовж ріки Ізонцо з причини дощів і мраки відбуває ся лише слаба перестрілка артилерії" — доносить ґенерал Кадорна, шеф головного італійського штабу.

Від самого початку війни Італійцї звалювали всї свої невдачі на непогоду. Нині з насьмішкою називають звіти італійського штабу „рапортами ґен. Кадорни про погоду". Італійцям лише раз засьвітило ясно сонце, коли іменно здобули Ґорицію...

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ІМЕНИ ІВАНА ФРАНКА!

ПОЛЬСЬКА СПРАВА.

Останні вісти з Европи доносять, що справа Польщі є тепер предметом нарад німецького і австрійського кабінету. Чи однаке на тих нарадах порішено в якийсь спосіб польське питанє, про се телеґрами не подають жадних близших відомостий. Тому покищо треба всї подібні вісти приймати яко звичайні поголоски.

На підставі ріжних дотеперішних вістий можна заключати, що зі сторони центральних держав є два головні проєкти щодо будучности польських земель.

I. **Утворенє самостійної польської держави. В її склад мали би війти передівсїм польські землї, відобрані від Росії. На престолї нової держави мав би засїсти один із князів німецьких або австрійських.**

В такім случаю польська часть Галичини остала би надальше при Австрії, а провінція Познаньска при Німеччині.

II. **Утворенє двох польських провінцій, німецької і австрійської.**

Німецька провінція обіймала би північну часть Польського Королївства (столиця Варшава).

В склад австрійської провінції війшла би західна часть Галичини і полудньова часть Польського Королївства (столиця Краків).

Як се можна заключати на підставі жерел німецької преси, то сей другий проєкт буде правдоподібно принятий і переведений в житє. Також остання телеґрама з Копенгаґен (Данія), яка доносить, що „цісарсько-королївським декретом" проголошено автономію Польщі, здасть ся, потверджує принятє другого проєкту. Вже тимсамим, що згадуєть ся виразно лише про декрет австрійський, треба припускати, що він відносить ся лише до тих польських земель, які находять ся під адміністрацією Австрії. Про якийсь рішаючий крок зі сторони Німеччини дотепер нема жадних вістий.

Чи проголошенє Австрією автономії для польських земель має характер лише тимчасового чи постійного заряджения, про се телеґрама також не дає близших вияснень.

Вісти про сей четвертий поділ Польщі викликали в тутешній польській пресї остру критику, а передівсїм в тих кругах, які видять будучність Польщі у злуці з державою російською.

* * *

Рівночасно з проєктами центральних держав польська справа опинила ся також в кабінеті російськім. Російське правительство, маючи надію, що російська армія небавом відзискає утрачені польські землї, робить також заходи, щоби полагодити польське питанє і поставити його зовсїм ясно. І тут видвигнено в сїй справі ріжні проєкти.

Після донесень московського „Руcского Слова" істнують тепер в Росії три головні проєкти:

I. **Перший, так званий московський.** Він передвиджує автономію Польщі в нових границях польських земель і означує точну границю між Росією а польською провінцією. — Сего проєкту не принято.

II. **Другий проєкт предложив президент кабінету Штірмер.** Сей проєкт опирає ся на слідуючих підставах: Автономія Польщі має характер так званої „провінціональної автономії". Проєкт не містить законодатних тїл в Польськім Королївстві. Загальні державні тїла надають загальні норми для державного і правного житя в Польщі. Державну автономію має заступити самоуправа міст і земств. Проєкт Штірмера не передвиджує відновленя для Польщі конституційних ґарантий царя Александра I.

III. **Третий проєкт походить від бувшого міністра для заграничних справ Сазонова.** Сей проєкт містить в собі автономію Польщі в широкім значіню сего слова і пропонує введенє її в житє сейчас по увільненю польських ґуберній від неприятеля. Згідно з тим проєктом Польща має творити неподільну частину російської держави і буде під панованєм царя Росії. В заграничній політиці Польща не буде мати жадної самостійности. Автономія внутрішна має бути автономією широкою по мисли відозви великого князя.

По наведеню трох висше згаданих проєктів „Руcское Слово" додає:

„Як зачуваємо, проєкт Сазонова викликав кілька уваг зі сторони членів кабінету, однак зістав принятий більшостю. Остаточного рішеня можна надіяти ся протягом кількох тижнів.

„Особи, близше поінформовані, кажуть, що підготовляючі праці в польській справі є покінчені і що вона кождої хвилї буде вже порішена. По остаточнім принятю проєкту про автономію Польщі буде видана відозва до польського народа, в якій будуть подані погляди правительства на будуче уладженє Польщі. Ся відозва потвердить відозву з 1914 р. (великого князя Николая Николаєвича) і декларацію Горемикіна (бувшого президента кабінету), а також подасть в загальних чертах підстави устроєня польської провінції".

Отсї проєкти викликали навіть серед русофільських Поляків великий жаль до російського правительства. З тої нагоди шікаґовський „Дзєннік звйонзкови" пише отсе:

„Нині, коли бажанє свободи і найширших прав рішаня про долю свого народа перешло вже всї польські серця, коли сей нарід вже „зєдиния" щодо всїх своїх намірів, надій і стремлїнь до цїлковитої політичної независимости, котра одинока могла би бути вирівнанєм за надмірні терпіня, які сей нарід зносить невинно і проти власної волї; нині говорити йому про Польщу, з обсягу котрої усунено законодатну дїяльність, а натомісць пропонують ся йому широку автономію земств, замісць цїлковитої „автономії" державної, виглядає се на болючу іронію, зроблену хиба лише на те, щоби не зразити собі елементів противних, яких в будучности може масть ся позбавити рішаючого голосу".

Показуєть ся отже, що нї центральні держави нї Росія не думають про відбудованє Польщі в такій формі, як сего бажав би собі польський нарід, то є независимої держави або бодай в крайній мірі державної автономії. Як центральні держави так і Росія будуть старати ся будучу польську провінцію, зглядно провінції, злучити по змозї тїсно зі своїми державами.

СТРАШНИЙ ЗАНЕПАД СЕРЕД РОСІЙСЬКОЇ СУСПІЛЬНОСТИ.

(Понизше наведену статю оголосила американська часопись „Ню Йорк Амерікен". Звісний російський письменник, Максим Горкій, автор сеї статі, представив у ній великі надужитя, крадіжи і моральний занепад серед російської суспільности).

Петроград, 1. серпня.

Від дня, коли нас позбавлено горілки, ми почали оголомшувати себе словами.

Замилуванє до голосних і милозвучних слів є характеристичною цїхою російської суспільности. Однак надуживанє слів ніколи не розляло ся так широко струєю по Росії, як се стало ся на початку війни.

Чваннивість силою Росії, „безкористностю російської душі" і иншими, лише нам властивими прикметами, — отсе самохвальба в поезії і прозі була так заголомшуюча, як голос московських дзвонів.

І, як се має завсїди місце підчас якоїсь катастрофи, лотри кричать найголоснїйше.

* * *

Тепер без найменьшої тїни сумніву стало ясно, що ми у тім сьвітовім нещастю, яке є для Росії може найбільше трагічне, яко горожани не дали і не даємо найменьших доказів почутя сповнюваня обовязків і чесности.

Думаю, що се злишнє предкладати докази на суспільний занепад і на нашу гниль — отсї докази бачить кождий своїми власними очима.

Рабованє відбуває ся в цїлій Росії; найбезличнїйші злодійства, розпуста, дикі орґії — се злочини кождому добре звісні.

З причини величезних зисків без тяжкої праці, без труду, доми, в яких відбуває ся пиятика і розпуста, заповнені по береги.

Опанувала людий пристрасна жадоба за дорогими люксусовими річами.

Склепи з дорогоцїнними річами роблять сьвітлі інтереси. Люди, щоби себе самих і других потішити, кажуть, що такесаме дїєть ся серед наших ворогів і наших союзників.

Зовсїм природно, що витворило ся також велике число безличних злодіїв і шибок, які товстїють з користий війни.

* * *

Але я маю добрі підстави до сего, щоби ствердити, що для горожан західної Европи, навіть для наших ворогів, слово „вітчина" має велике значінє, котрого однак російські горожани не є взагалі відчути. Бо вони не є горожанами, не є панами своєї держави, але звичайними мешканцями, і під кождим зглядом є вони підчинені волї других.

В Росії крадуть наші урядники в більших розмірах і в безличнїйший спосіб ніж в якійнебудь иншій воюючій державі.

Перед кілька роками російський нарід робив елєментарну, але сильну пробу, щоби скинути зі своїх рук окови, щоби отворити свої уста.

Проба не вдала ся, однак помимо того не треба її цінити меньше високо, бо се був перший вислів волї народа в цїлій нашій історії.

Опісля потонули ми знова у грязкім багні. Щоби з него видобути ся, Росія робила довгі і тяжкі зусиля.

Сей упадок, який потягнув зі собою майже всі демократичні, сьвідомі одиниці, створив в Росії болючу драму, якої суспільного значіня належито не доцінюють або не розуміють. Сей упадок підкопав духову енерґію і силу держави.

Я, яко горожанин своєї держави, маю безглядне право говорити те, що я думаю. Кождий є відповідальний за ганебні й огидні події, які відбувають ся в його хатї, в його місті, в його державі.

* * *

Живемо житєм лихим, страшним, нечистим, нечесним і зимним. Для нас є се конечне, дати докази нашої сили волї, щоби ми могли двигнути ся і щоби ми як зєдинений нарід могли підняти працю для власної самооборони проти найблизше нас стоячих ворогів.

Іван Франко.

Я ХТІВ ЖИТЮ КІНЕЦЬ ЗРОБИТЬ...

Я хтів житю кінець зробить,
Марну лушпину геть розбить,
Хотів зусилєм власних рук
Здобути вихід з страшних мук,
Хотів я вирвать ся з ярма
Твойого чару — та дарма!
Зусилям всїм на перекір
У мнї трусливий, підлий звір
Бунтуєсь, плаче мов дитя —
Слїпая привичка житя,
Привязанє до тих кутів,
Де я не жив, а животів,
До праці, що зїдає дни,
А замісць рож дає терни,
До того краю, що мов смок
Із серця ссе найкрасший сок,
Аж висхне віра в нім жива, —
Тоді отрути долива.
Я чую се — не варто жить,
Житем не варто дорожить,
Тебе утратиши на вік.
Я чую се — єдиний лік,
Се кулька в лоб. Та що-ж, хитка
Не піднимаєть ся рука.

Увесь свій жаль, увесь свій біль
Хотів я в одну звернути ціль,
В один набій страшний як грім,
Зібрать свою всю силу в нїм
І вилить голосно мов дзвін
Остатний спів, страшний проклін,
Такий проклін, щоб мерзла кров,
В ненависть зстигла єя любов,
Змінялась радість в темний сум,
І щоб краси не бачив ум,
І щоби уст цурав ся сьміх
І від повік би сон відбіг,
Тюрмою-б весь зробив ся сьвіт
І в лонї мами гиб би плід, —
І сей проклін, душе моя,
Хотів на тебе кинуть я
За насьміх твій, за весь твій чар,
За той болючий, клятий дар —
З тернових колючок букет.
Та в серцї мойому поет
Бунтуєсь, плаче мов дитя.
Для нього ти краса житя,
Струя чутя, пісень нора —
Проклін у горлї завмира.

ПРИУЧУЙТЕ ДЇТИ ДО ОЩАДНОСТИ.

Ощадність — се не дуже приємна річ. А коли хочеть ся ощадність вщіпити дїтям, то се вже таки досить нудна, важка і неприємна задача.

„Хочу, аби мої дїти зажили на сьвітї і натїшили ся житєм, поки ще малі! Час дуже скоро летить і коли вони підростуть, тоді будуть вже мусїли журити ся і щадити" — так говорить неодна мати.

А така мати сама не бачить, що таким поступованєм робить своїм дїтям велику кривду. Вонo дуже гарно і похвально упримєнити, о скільки дасть ся і можна, дитині безжурні роки дитинства, але скільки то є таких материй, що не вміють в тім зглядї задержати ніякої границї і несьвідомо привичають свої дїти до марнотравности і непошановання гроша? А такє виховане в короткім часї мусить скінчити ся нещастєм, бо так вихована дитина, навикнена до розтрачуваня гроша, стає нещасливою на цїле житє.

Тільки дуже мало дїтий родить ся так щасливими, що ніколи не потребують в будучім житю журити ся турботами про хліб насущний. Та всї ми, а таксамо і наші дїти, вже змалку засуджені на недостаток, журу і злиднї. І тому, яка може бути розумна причина призвичаювати дитину змалку до розкидуваня грішми, до легковаженя вартости гроша?

* * *

Французька мати знає про се, що будучий характер і наклін людини дасть ся сформувати лише замолоду. Чоловік ощадний є таким тільки длятого, що його вже того від дитинства навчено. І тому французька мати від хвилї, коли її дитина вже на стільки підросте, що зможе понимати і розуміти, починає дитину вчити ощадности. І дитина від наймолодших лїт наклонювана до ощадности, коли підросте, находить ощадність яко щось зовсїм природне і не відчуває її яко тягар та нещастє.

Але як відмінно від того виховують свої дїти наші матери. Найбіднїйші родичі приучують свою дитину, ледви тільки вона навчить ся лазити по землі, до того, щоби безвинно викидати по центови, по два, по пять на всїлякі ласощі, з яких нема дитині ніякого хісна, а тільки шкода для її здоровля. Мати нераз відмовить собі купити молока на вечеру, але дитині мусить дати цента. А які наслїдки того? Дитина тратить почуте вартости гроша і привикає мати все на свої забаганки. А коли родичі не всилї дати такий дитині стільки, скільки вона бажає, дитина стає продумувати над способами, як би дістати гріш, аби його викинути на дурниці. А що вона не всилї дістати його чесним способом, бере нечесним і так сходить на бездорожа. І стає нещасливою, звихненою одиницею на цїле житє.

* * *

І тому то завчасу призвичаюйте свої дїти цінити і розуміти вартість гроша, без огляду на се, чи се є син чи донька. Вчіть дитину відкладати часть одержаних центів до малого банку, а колись з тих центів ся дитина буде могла віднести до правдивого банку більшу суму. Не можете навіть представити собі, з яким запалом мала дитина, раз приучена до ощадности, старає ся щадити і заховати кождий цент. А пізнїйше, коли така дитина заощадить з тих центів стільки, що буде могла їх віднести до банку, з якою повагою і важностю вона се буде робити. Одна така хвилина є для родичів достаточною заплатою за всї труди, понесені коло науки дитини.

Вчіть свої дїти вдоволяти ся, чим винаде: найпростїйшими забаганками та забавками. Кілька мармурових кульок або ґумова пилка дитині, не пересиченій забавками, справить таку саму приємність, що мінятуровий автомобіль або инша дорога іграшка, яка коштує десятки. Одна лялька справить дитині більше втїхи, ніж відразу цїлий тузин ляльок.

Вчіть дитину ограничувати її бажаня. Нехай дитина находить вдоволене серед тих обставин, на які стати її родичів. А через се побудуєте непохитні підвалини під щастє дитини на її цїле будуче житє.

Гр. Семешко.

З СИБІРСЬКИХ СПОГАДІВ.

3.

Трох.

Їх було трох: Стефан Галан, Василь Готиляк і Микола Труш. Першому було 15 років житя, другому 40, а Труш мав всього 19 років. Всї вони — мешканці села Радухинець (повіт Мостиска) в Галичині.

Як і всї мешканці розруйнованої частини Галичини — вони голодували. Не було хліба і нічого не було.

Російські жовніри сказали їм:

— Ідіть в Мостиска, там наш цар російский прислав на продаж богато всякої провізії... Продають дешево, а в кого гроший бракує, то тим і даром дають.

Повірили, пійшли в Мостиска і дечого й справді купили і повернули до дому. Ідуть собі спокійненько шляхом і гадки не мають про те, яке лихо їх чекає. А лихови хиба закажеш? Воно спіткає тебе там, де ти зовсїм і не сподїваєш ся. Так було і з сими трома небораками. От послухайте, як вони самі оповідали менї в Наримі про свою нещасливу долю.

„Не можемо на певно тепер сказати, чи пройшли ми пів дороги назад, чи ні, аж ось попались нам на зустріч жовніри російські тай питають, куди ми ходили і пощо. Ми оповіли все як було, навіть і покупки показали, але вони нам не повірили і затримали всїх, а затримавши, завернули знову в Мостиска, де нас і заарештували. Отже там ми тільки переночували, а на ранок нас відвезли в Судову Вишню (там ми теж переночували), відтам переправили в Городок (знов ночували) і нарешті привезли до Львова, до команданта. Отже командант не тільки ні про що не хтів нас розпитувати, а навіть і бачити не захтів і звелїв нас зараз же посадити до тюрми, де ми перебували майже три місяці, а потім нас перевезли в Київ, місяць продержали в поліцийній тюрмі, а потім здали нас на етап, та отсе й припровадили аж до Наримського краю.

„За що нас арештували, за що тримали в тюрмах і на Сибір заслали — того нам ніхто не сказав; ніхто нас ні про що не питав, ніхто ні в чім не обвинувачував, а як здали в тюрму, то нїби забули і перевозили по тюрмах з місця на місце, не як живих людий, а нїби якісь колоди. І до кого з урядників ми не звертали ся в дорозі, всї від нас відмахувались нїби від докучливих мух".

Всї три їхали від Києва до Наримського краю етапом два місяці і страшенно зморились. Опріч надзвичайно невідповідних умовин їзди етапом, засланцеви не вільно мати з собою власних гроший і нанї бідачиска мусїли жити на 10 копійок денно, що видавало ся їм від уряду в дорозі.

З початку в Наримськім краю їх поселили в селї Городищі, а по кількох місяцях перевели до села Чорна Деревня, що лежить півтора кільометра від Нариму.

Так і живуть небораки і по сей день в Чорній Деревнї, не знаючи, за що постигла їх отся сувора кара.

Але в такім надзвичайнім становищі не одні вони. Великі тисячі людий в Росії конають тепер по болотах північної Сибіри. Є там і досить значних громадських діячів з Галичини, а ще більше Росіян. Та про се иншим разом.

4.

Давид Люненфельд.

Жид Давид Люненфельд, засланий в Наримський край з Галичини, котрий мешкає нині в селї Чигорі, Парабельської волости, Наримського краю, подав 17. грудня 1915 р. міністрови справ внутрішних просьбу такого змісту:

„За пів року мого перебуваня в Росії менї довелось почути анекдоту про те, як поліцай злапав на границї зайця, котрий хотїв проскочити за кордон.

„На доциті заяць, як то сказано в анекдоті, щоб виправдати ся перед поліцаєм, нїби сказав йому, що він тїкав за кордон через те, що в Росії був виданий приказ підкувати всїх верблюдів.

— Так що-ж тобі від того? — здивував ся поліцай. — Чого-ж тобі бояти ся? Ти-ж заяць, а не верблюд!

— Еге, — відповів заяць, — тобі добре так говорити, але коли підкують, иди тоді і доказуй, що ти заяць, а не верблюд!

„Дуже прошу вибачити, Ваше Превосходительство, що я дозволив собі навести в моїй просьбі сю анекдоту, але опинивши ся в становищі отакого зайця, я був приневолений се зробити.

„В мешканю, котре я мав в містї Станиславові, в Галичинї, передімною жив якийсь-то Леон Кнобель. О півночи на 14. марта 1915 р. в моє мешканє прибула поліція і жандарми, щоб арештувати Леона Кнобля, котрий незадовго передтим утїк з міста з австрійськими військами. Але що Леона Кнобля не було, то арештували мене і повели до команданта Ґавинського.

„В моїм мешканю зробили трус, перекинули все до гори ногами, але абсолютно нічого не знайшли.

— Як тебе звуть? — поспитав мене командант Гавинський.

— Давид Люненфельд! — відповідаю я.

— Брешеш, ти Леон Кнобель! — заявив менї командант і звелїв посадити мене в тюрму.

„В Станиславові я живу 30 лїт, всї там знають мене добре і знають яко Давида Люненфельда. Знають Станиславівці і Леона Кнобля, живного там 20 лїт, нині утїкшого з австрійськими військами. Кождий день, рано і вечер, на провірці в тюрмі викликали Леона Кнобля, але я не обзивав ся, бо проживши на сьвітї 49 лїт Давидом Люненфельдом, я не міг призвичаїти ся до того, що мене так раптом зробили Леоном Кноблем.

„Отже коли я запротестував проти такого арештованя, командант Гавинський сказав:

— Нічого... Пійдеш в Росію, там тобі буде добре!

„І пійшов я, розумієть ся етапом, і прийшов в Наримський край, томської ґубернії. Щоб хоч якиебудь замаскувати сей ярко беззаконний акт, мене в паперах стали називати „Давид-Леон Кнобель, він же Люненфельд".

„Тут, в Наримськім краю, я маю з собою шлюбне сьвідоцтво, з котрого Ви, Ваше Високопревосходительство, можете довідати ся, що я є дійсно Давид Люненфельд. Сьвідоцтво се, цїлком офіціяльне, видано менї 4. вересня 1914 р. ч. 867 і записано в метрикальних книгах у Станиславові в томі 5-тім на стороні 105-тій.

„Дома у мене лишила ся жінка і шестеро дїтий буквально без шматка хлїба.

„Покірно прошу Ваше Високопревосходительство направити непростиме, щоб не сказати більше, занедбанє російських урядників в Галичині і мене з засланя увільнити".

Бідному Давидови Люненфельдови не помогла і ся просьба... Він і по сей день перебуває в Наримськім краю.

ОЙ ЗІЙДИ ВЖЕ, ЯСНА ЗОРЕ.

Ой сїла я при віконци
Тай ся задумала,
Що з своєї України
Давно вістку мала.
Украйно наша мила,
Чом марна так стала?
За два роки, наче цьвітка
Без сонця зівяла.
Лютий ворог налягає
На нашу родину,
Проливає людську кровцю
Здорову, невинну.
Ой, час бо вже, лютий кате,
Твій меч положити;
Не пробивай сердець людських,
Дай їм в сьвітї жити.
Як я собі пригадаю
Свою любу неньку,
Що мя вавила, пестила
Малу, молоденьку;
Вона мене вигрївала
Під своїм серденьком,
А тепер їй на сїм сьвітї
Так жити гіренько!

Ой, той ворог безсердечний,
Як той вітер в полю;
Він бе, ріже, не зважає
На людську недолю.
Бідний нарід нещасливий
Уже Бога просить:
Зішли, Боже, мир на землю!
Плач вгору ся зносить.

Ой, не одна родинонька
Гірко заридала,
Бо стратили дїти тата,
Свого сина мама.
Ой зійди вже, ясна зоре,
І розвій тьму ночи,
Повибирай тим катам вже
Терниною очи,

Щоб вони вже не узріли
Як за зброю брати;
Тоді може перестануть
Кровцю проливати.

Мотруня Горінь.

Котсвіл, Па., 8. серпня 1916.



Мировий голуб не має де усісти.

ХОРОБРІСТЬ І ПОСЬВЯТА ФРАНЦУСЬКИХ ВІЙСК ПІД ВЕРДЕНОМ.

(На підставі оповіданя американського воєнного кореспондента П. С. Маврера).

Шість місяців минуло від хвилї, коли розпочала ся велика битва під Верденом. Шість місяців минуло, але боротьба відбувала ся без перестанку, як день так ніч, і з тою самою завзятостию триває вона дальше. Битва під Верденом — се один із найстрашнійших образів новочасної війни.

Навіть ранені, які повернули з боєвого фронту зпід Вердену, носять на собі виразне знамя битви під Верденом. Здавало би ся, що людина не є вспіві перенести на собі і побороти всї ті страшні трудности та пережити грізну небезпеку, яка на кождім кроці чигає на житє жовніра. А прецінь французькі жовніри сего доказали. Нема попросту слів, аби виразити подив хоробрости і посьвяти французьких жовнірів. З вірою і зі спокоєм релігійних мучеників ідуть вони на зустріч трійливим ґазам і плинному огневи, серед густого граду ґранатів і шрапнелїв. В богато місцях вже від давна нема окопів. Вони зрівнані зі землею. Часто лучаєть ся, що жовніри ще не вспїли були докінчити будови окопів, коли ворожі ґранати змели їх з лиця землї. Жовніри живуть у ямах, які поробили в земли упадаючі ґранати. А помимо того вони не тратять надії і часто чути між ними слова: „Німці нїколи не дістануть Вердену у свої руки".

Щоби мати понятє про сї страшні бої, які день в день шалїють на боєвім фронті Вердену, треба їх бачити на власні очи і самому їх пережити.

Один молодий офіцир француський, який, одержавши тяжку рану, прибув зпід Вердену, оповідає:

„Я був майже на всїх боєвих фронтах у Франції, брав участь в неоднїй битві, але найстрашнійшою зі всїх — се битва під Верденом. Битва під Верденом — се правдиве пекло. Хто повернув зпід Вердену живий, сей може дійсно уважати себе за щасливого і заявити, що він бачив найстрашнійшу боротьбу в сьвітї.

„Через кілька перших днів стояли ми в самім містї Верденї. Місто сильно знищене, передівсїм над рікою. Нїмці постійно що дня бомбардують місто. Лише цитадель робить добре враженє. В нїй містить ся головна кватира штабу. Се одиноке мабуть місце, яке є зовсїм безпечне перед нїмецькими, навіть 42-центиметровими гарматами. Однак з причини сильного і неустаючого гуку гармат в містї годї уснути. Нїмці, обстрілюючи місто, уживають звичайно бомб, які спричинюють в містї огнї. Що дня лучають ся в містї два-три огнї.

„По кількох днях побуту у Верденї вислано нас до окопів недалеко форту Тіомон. Тодї прийшло ся пережити нам найстрашнійші хвилї в житю. Ми опинили ся серед граду неприятельских куль. Через чотири днї і ночи неприятель без перестанку остріливав наші окопи. Через чотири днї і ночи ми на хвилю не мали ні спаня ні відпочинку. Не розумію, в який спосіб ми все те пережили. Я бачив сальви нїмецьких тяжких гармат. Ґранати падали коло наших окопів густо, звичайно по шість разом. Зі свистом посцїшних ноґідів перетинали вони воздух. Гук вибухаючих ґранатів оглушував нас на цїлий день.

„Сему бомбардованю не було кінця. Коли вітер був в напрямі до нас, Нїмці пускали сейчас рурами густі хмари трійливих ґазів. Колиж вітер був противний, тодї Нїмці стріляли ґазовими бомбами, які падали у віддаленю кількасот метрів за нашими окопами. І знова вітер заносив трійливі ґази у наші окопи. Без огляду на те, в котру сторону віяв вітер, були ми приневолені носити маски, навіть серед найбільшої спеки. Все те зносили ми спокійно і терпеливо.

„Зразу були ми щасливі. Наші окопи находили ся за горбком. Нїмецькі гармати не могли їх досягнути. Однак небавом упав на наші окопи ґранат з нїмецьких тяжких гавбиць. За ним слїдували другі. З наших окопів не лишило ся в короткім часї ні слїду. Ми опинили ся під отвертим небом. Наші жовніри шукали захисту по ямах, які зробили великі нїмецькі ґранати. Перед нами не було дротяних перегород. Одинокою перегородою були груди наших хоробрих жовнірів. Однак ми не уступали з місця ані на крок. Навіть амуніцію годї було нам доставити, бо дощ куль, який густо падав за нами, перервав всяку комунікацію зі задними окопами. Доставка амуніції відбувала ся лише серед ночи при помочи самоходів. Про доставу теплої страви годї було й думати. Нашу поживу становили консерви і сухарі. Воду заступала нам дощівка.

„Богато з наших полягло на побовищи. А коли хто остав ще при житю, то се завдяки особливому щастю. Не хочеть ся вірити, щоби чоловік міг видержати і остати живим по тільки страшних трудах і небезпеках".

ДОПИСИ.

З BAYONNE, N. J.

Гниле яблоко в українській громаді.

Хто з Українців перебував через кілька годин в Байон, то оповіданя про житє тутешних Українців мусїли зробити на нього велике враженє, бож і справді в протягу одного року житє тутешних тихих і Богу духа винних Українців перемінило ся в одну велику політичну машинерію. Всї братства і товариства, котрі належать до сьвітських запомогових організацій, злучили ся в одну сьвідому громаду і всї, як один великий муж, стремлять до одної мети: щоби побудувати тут свою рідну сьвятиню, свій власний „Український Дім". Тому словом „рідна сьвятиня" повинні тішити ся не тільки Українці з Байони але всї Українці в Злучених Державах.

Байонські Українці є ще славні з своєї власної орхестри, котру вивчив знаний тут широко професор Павло Келичава. Сей добродій бере живу участь у розширюваню найславнійшої і всїм Українцям найдорожшої штуки, се є музики. Байонські музиканти, котрі в протягу пару місяців завдяки своїм здібностям і добрій науці п. П. Келичави, зробили велике враженє на українську публику своїми виступами в маршах, на концертах, балях та на українських весїлях.

Народ український в Байонї пізнав, що п. П. Келичава, яко професор музики, приїзджав сюди аж з Джерзи Сіти, не длятого, щоби здирати гроші, як се другі роблять, але длятого, щоби своїм молодечим трудом причинити ся до піднесеня української артистичної штуки. Тож за щиру працю байонські Українці беруть п. П. Келичаву на всякі устроювані ними сьвята, яко першої кляси музиканта.

На жаль, часто буває таке, що між купою яблок можна знайти одно гниле. Такесаме буває й межи народом і таке лучило ся в нашій Байонї.

Коли вся наша народна праця, по тяжких трудах, почала йти у взірцевім порядку, тоді знайшли ся одиниці, котрі є противні всякому розвосви і поступови межи тутешними Українцями. Сї власне одиниці, предвиджуючи упадок свого царства, вхопились до дїла зьвірського, татарського, і в сей спосіб хочуть відстрашити ті одиниці, котрі провадять наших братів до лучшого знаня. Вони кидають ся в ролї білого царя і дають розкази пияцьким бандам і рівним собі товаришам — облягати наші мітинґові та вічеві галї і ріжного рода оружем, почавши від каміня, а скінчивши на фляшці від „водки", хочуть відстрашити нарід — від чого?... від сальону? Нї! Від поступу.

Коли наші молоденькі музиканти, котрі працюють тяжко через день по фабриках, а вечерами, мимо сего, що були помучені, докладали подвійного труду на музичних лекціях — виступили під проводом свого професора п. П. Келичави з нашими піснями „Ще не вмерла Україна", „Гей там на горі" перший раз до маршу через байонські улиці, тоді п. П. Келичава, в день пізнійше, отримав через почту лист, в котрім противники українського поступу грозять йому відобранєм житя, як не покине байонських Українців.

Дня 5. серпня б. р. відбуло ся тут вінчанє і весїльна забава нашого брата Юрка Бойка, члена У. Н. Союза. Близша фамілія Ю. Бойка, не бажаючи викидати 50 долярів на винайм великої галї, справила весїльну забаву без великих парад і декорацій у маленькій гали, а притім запросили п. П. Келичаву з Джерзи Сіти, щоби приґравав разом з своїми товаришами на сїй забаві. І що-ж сей „білий цар" робить? Впадає скрито на галю забави, як дикий Індіянин, і одним ударом каміняки вибиває одному музикантови зуб та ранить його болючо по цїлім лици.

І що Ви на се, Українці з Байони? Чи має бути така заплата для п. П. Келичави за його щирий труд і за його музичну науку, котрої він не жалував для байонської громади? Доки ми будемо страхати ся кводрових босів, зволочи, котра заледви хрест олївцем зуміє начеркнути? Доки ті вироди будуть нам перешкаджати в нашій праци для користи нашої Неньки-України?!

Вперед, Українці з Байони! Не зважайте на опришків, бо їх місце в кримінал. Лучім ся в одну велику громаду, а кводровим босам кликнім в ухо: проч! Сей чоловічина, як не заперестане своїх уличних подвигів межи нами, то вистарчить тільки його „мено" полісменови сказати, а той вже буде знати, що з таким пташком зробити...

Іван Мельник.

СПРОСТОВАНЄ.

В рекордовім звітї за місяць липень с. р., оголошенім в 99-тім числї „Свободи", в рубрицї „Новоприступивші відділи" подано через ошибку Товариство ім. Богдана Хмельницького в Лейтроб, Па., замісць Товариство ім. Богдана Хмельницького в Іст Шікаґо, Інд. Новоприйнятий член сего відділу Іван Стрихарський подано ошибочно як Лука Стрихарський, що отсим простуєть ся.

Мих. Угорчак,
гол. рек. секр. У. Н. С.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Конґрес католицького духовеньства.

В Ню Йорку почав ся конґрес католицького духовеньства, на якім між иншими є присутні 3 кардинали. 10.000 сьвященників зїхало ся, щоби спільно радити над церковними справами. Наради будуть відбувати ся протягом цілого тижня. Кардинал Фарлей у своїй вступній промові заявив ся за тим, аби конґрес ухвалив видавати денник, присьвячений релїґійним і духовим справам католицької церкви.

Союз женщин для поборюваня діточого паралїжу.

Щоби запобічи дальшому ширеню діточого паралїжу, жіночі товариства в Ню Йорку ухвалили резолюцію, щоби по цілих Злучених Державах закладати окремі комітети. Цїлию комітетів є поборюванє пошести і нести поміч недужим. Перший крок в тім напрямі зробили нюйорські женщини, закладаючи „Союз женщин для поборюваня діточого паралїжу". До того товариства вписало ся около 700 женщин і кілька лїкарів мущин. Вони видали відозву, щоби всї, котрі вже колись хорували на той паралїж, а тепер почувають ся до людського обовязку, жертвували пару кропель своєї крови для ратованя занедужавших тепер дітий. Комітет сей бере ся горячо до роботи.

13.000 майнерів вийшло на страйк.

З Шамокін, Па., доносять, що около 13.000 майнерів, членів майнерської юнії, вийшли на страйк в пятницю, 18. серпня б. р. Застрайкували вони тому, що около 500 майнерів, занятих при роботї в „Сускегенна Кол Ко.", „Філядельфія енд Рединґ" і „Айрон Ко.", не є членами майнерської юнії.

Страйк в фабриках папи.

Минулого тижня застрайкували в Ню Йорку робітники в фабриках папи (папір до накриваня дахів). Тисячі дївчат, яких найбільше працювало у тих фабриках, демонструють по улицях і стережуть, аби до роботи не допустити страйколомів. Зі всїх 18 фабрик папи 150 є замкнені з причини страйку. В прочих 30 фабриках працюють майже самі скеби.

Новий „собвей" в Бруклинї.

Комісія публичної услуги виробила плян побудувати нову підземну зелїзницю, котра тягнула би ся з Лонґ Айленд через Бруклин і Брайтон Біч аж до отвертого моря. З Мангатаном ся зелїзниця буде лучити ся при помочи нової лінїї, яка буде тягнути ся з улиці Насав (Мангатан) аж до улиці Фултон в Бруклинї.

Кошти будови будуть виносити 6 міліонів 841 тисяч 467 долярів і 96 центів. На се „Бруклин Репід Транзіт Ко." дає 951 тисяч 341 долярів і 56 центів, а прочу суму мають зложити приватні підприємства і сітізени, що мешкають здовж тих улиць, при котрих будуть стації.

Подорож трамваєм подорожіє.

Трамваєві компанії скаржать ся, що вони не можуть перевозити пасажирів за оплатою 5 центів, як доси. Всї потрібні річи дорожіють; робітники також, а міста жадають більшого податку. Длятого кажуть, що будуть мусїли ціну їзди підвисшити. Так вже деякі компанії зарядили. Прим. в Толїдо, О., піднесено ціну з 3 на 5 центів. В Клївленд, О., заряджено, щоби за т. зв. „трансфер" брати 1 цнт. доплати. В шістьох містах в стейті Массачусетс ціна їзди трамваєм виносить 6 центів. З Денвер, Кол., доносять, що й там вкоротцї ціна буде підвисшена.

Зменьшують платню полісменам і фаєрменам.

Заряд міста Толїдо, Огайо, заявив полїції і фаєрменам, що з початком сього тижня зменьшує їм платню о 33%. Причину до сього подає, що доходи міста є дуже малі і не вистарчають на покритє міських видатків.

Банкротство шікаґовського банку.

Велике пригноблене в шікаґовських робітничих кругах викликала вість, що Макс Сільвер, властитель банкової фірми „Адольф Сільвер і Спілка", пропав разом з грішми. Його фірма належала до „певнїйших" банків і богато людий складало там свої ощадности. Пошкодованих є около 1.000 осіб, котрих ощадности виносила около 100.000 долярів. Пошкодовані є виключно деннї робітники, які гірко працювали на ощаджений гріш. Може сей новий случай буде поновною наукою для робітників, що приватні банки, се ризикований інтерес і складати там свої ощадности є дуже небезпечно. Найпевнїйшим банком є почтова щадница каса, або державний банк, де за вложені гроші відповідає держава.

Боротьба з людоїдом.

В недїлю рано на Атлантійськім океанї, недалеко берегів Америки, розіграла ся боротьба моряків з людоїдом. Капітан корабля побачив, як на поверхни води, в малім віддаленю від корабля, пливе людоїд. Він стрілив з рушниці і людоїд вивернув ся. Капітан вислав човном трох матрозів, щоби забрали людоїда на корабель. Коли човен зближав ся до людоїда, він нагло відвернув ся і кинув ся до човна. Човен разом з матрозами перевернув ся. Двох моряків вчіпило ся перевернeного човна, а третий, перестрашений тою подією, стратив притомність і вже топив ся. Инший матроз, побачивши се з корабля, скочив у воду і вирятував потопаючого. Опісля закинули на людоїда линву і привязали її до корабельного стовпа. Відтак капітан корабля стрілив вдруге і убив людоїда. Довжина його виносила 7 стіп і 3 цалї, а важив 200 фунтів.

Нюйорські власти розпочали слїдство.

Щоби вислїдити доми розпусти, нюйорські власти відприняли рішучі кроки. Полїція буде переводити ревізії по декотрих готелях при 14-тій улиці, а також при сусїдних улицях. Першу таку пробу переведено в пятницю. Раненько о 4. годині кількох детективів з лайтнантом полїції і окружним судією прибули до „Готел ду Норд" при 15 ул., близко 4 евені. Всї мешканції готелю були самі женщини, дуже добре знані полїції. Їх викинено з готелю, а дотичного клерка заарештовано. Полїція через цілих 8 літ стерегла той готель і вкінци вдало ся їй викрити, що там панують неморальні відносини. Готель сей був знаний під назвою „Фортінт стріт дистрикт".

Одуріла від цукорків.

В Павтокет, Н. Дж., прилапано на улици 18-лїтну женщину, жінку М. Маркуса з Ню Йорку. Вона зійшла з ума. Дня 28. липня вона опустила свій дім і більше не повернула. Коли її запитали, чому вона не їде до свого мужа, лише волочить ся по улици, вона нїщо не відповідала. Заявила лише, що не знає, що з нею дїєть ся. Як була в Бруклинї, то там якась, до нині незнана їй женщина, почастувала її цукорками і від тої хвилї вона не може прийти до нормального стану.

Миш у страві.

Д. Берінґтон з Ню Йорку каже, що він, будучи на обіді в готели Астор, знайшов миш у страві. Від тої хвилї не має він жадного апетиту до їди і чує ся вічно голодним. За се жадає він 20.000 долярів відшкодованя від властителя готелю.

Нюйорська зелїзнича статистика.

Нюйорська зелїзнича компанія „Інтерборо Репід Транзіт" (елевейтри і собвеї) оголосила, що протягом минувшого місяця, липня, перевезла 50 міліонів 317 тисяч 157 пасажирів. За се зібрано суму 2 міліони 513 тисяч 543 долярів. Протягом тогосамого часу нюйорські трамваї перевезли 23 міліони 416 тисяч 324 пасажирів, від котрих зібрано 1 міліон 137 тисяч 879 долярів і 50 центів.

Статистика злодійства.

Протягом 8 місяців в Шікаґо вкрадено 2.100 автомобілів, вартости 2½ міліона долярів. З того лише 1.600 автомобілїв удало ся віднукати, а прочі пропали.

НОВИНКИ.

Англія незадоволена зі Злучених Держав.

Лондонський „Таймс" помістив передову статю, в якій витнує дотепершню політику Злучених Держав і заповідає, що по війні Злучені Держави стратять „повоєнне право", бо не беруть чинної участи у війні. У тій статї говорить ся, що на основі ґаґської конференції Американці є обовязані підприняти новий напрям у відношеню до европейської війни. З цілої статї треба вносити, що Англія хоче, аби Злучені Держави виповіли війну Німеччині і її союзникам.

Данський парлямент протестує проти продажі островів.

Від довшого часу в данськім парляменті ведуть ся дискусії в справі продажі данських західних Індій Злученим Державам. На початку сесії здавало ся, що парлямент годить ся продати Злученим Державам сї острови, але тепер ситуація погіршила ся. В парляменті є сильна обструкція. Посли перестерігають правительство, щоби в таких справах не робило на свою руку, бо се може викликати протест инших держав. Посли радять, аби справу продажі островів відложити на повоєнну сесію, а перше всього конче треба засягнути опінії всїх держав.

Ірляндія відірвана від сьвіта.

Палата анґлійських льордів ухвалила закон, силою котрого всїм негорожанам Анґлії заборонено вступ на ірляндську землю. Також ті анґлійські горожани, що з початком марта б. р. повернули з инших держав, мусять опустити Ірляндію. Такийсамий закон відносить ся й до Австралії, з тим додатком, що особа висше 15 лїт житя не сьміє анї вступити на австралійську землю, анї її опустити.

Італія вже 14 літ не належала до німецького союза.

Французька часопись „Тем" і німецька „Фоссіше Цайтунґ" доносять, що Італія в 1902 році заключила договір з Францією і згодила ся вести з нею спільну політику. Длятого Німеччина не є обовязана жити на мирній стопі з Італією, бо послїдна вже 14 лїт, як зрадила німецький союз.

Женщини послами до фінляндського сойму.

При нових виборах до фінляндського сойму вибрано 24 посли-женщини. Є вони по більшій части поступового напрямку і були доси учительками; старші були жінками учителів, редакторів, державних урядників, начальників зелїзничих стацій і т. п.

Всї копальні угля в Австрії під державною контролею.

До Вашінґтону доносять, що австроугорське правительство перебирає під свою контролю всї копальні угля в цілій державі. Робить ся се тому, щоби запобічи визискови, якого допускали ся властителї копалень.

2½ міліона женщин при зелїзничій службі в Німеччинї.

В Німеччинї під сю пору находить ся 2½ міліонів женщин в зелїзничій службі. Є вони в цивільних або в військових уніформах і прислугують їм ті самі державні права, що й мущинам. Вони роблять службу начальників, кондукторів, портерів і т. п. Число їх що місяця прибуває, бо мущини відходять на боєвий фронт.

Брак цукру в Німеччинї.

З Франкфурту доносять, що німецьке правительство видало ще острійший заказ продавати цукор приватним підприємствам. Великі готелї і ресторанти в цілій Німеччинї не можуть давати своїм гостям цукру до кави або гербати. Населенє думає заступити цукор сахариною, яка продасть ся в аптиках по 25 феніґів за маленьку кісточку. (Сахарина, се штучний цукор, зроблений з ріжних хемікалій. В передвоєнних часах маленька кісточка сахарини, в формі ґузика, коштувала в Австрії 2 сотики).

200 турецьких учеників в дорозї до Німеччини.

На слїдуючий шкільний рік вписало ся до німецьких ґімназій 200 турецьких учеників, між ними одна женщина. Шкільний рік розпічнеть ся в Німеччинї правильно, як все, 1. вересня б. р. Турецькі ученики є в дорозї до Німеччини.

ЗАЗИВ ДО ВП. ПРЕДСТАВИТЕЛІВ ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ В ВІЛКСБЕРІ І В ЦІЛІМ ПОВІТІ ЛУЗЕРН.

Вже за два тижнї, т. є. 4. вересня (Лейбор Дей) будемо мати **УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ** в Вілксбері і цілім повіті Лузерн.

Щоби полагодити все, що треба та покінчити приготованя до українського дня, просимо отсим всїх представителів українських Товариств і Братств (по двох з кождого), яко членів ширшого Комітету з цілого повіту Лузерн **прибути на день 27. серпня, о год. 4-ій попол. до галї укр. гр.-кат. церкви, 635 Норт Рівер стр., Вілксбері, Па. на наради.**

Прибудьте всї! Не відтягайте ся від народної роботи!

Від Екзек. Комітету для уладженя українського дня:

о. В. Сполїтакевич, о. Захар Орун, Ол. Крайківський, о. В. С. Гривнак, Мих. Бабей, С. Пирчак, Й. Катулька.

Іван Ліщинюк.

НЕСКІНЧЕНИЙ ВАТАЖКО.

Була одною з тих, для яких без жалю і розваги люди пакують кулю в лоб, роблять неімовірні дурниці, нищать себе і сьвіт кругом.

Чудова скінчена фізична краса лучила ся гармонїйно з незвичайною інтелїґенцією і робила з неї брилянт безцінної ваги — гідний царських вінців. Куди повернула ся тільки, там серця вяли наче цьвіти зварені подихом горячого пустинного самум.

Оттак прямувала лугом до далекої мети, а горді високі тирси, трави, цьвіти і тверді будяки навіть, клонили ся їй низенько наче весні — царівні.

— — — — — — — — —

Сиділа на стільчику в робітни і моделювала Довбушевого ватажка, дикого Юру. Проти неї на високій паці стояв стрункий, наче ялиця, леґінь, спертий на бардку, задивлений гень... гень... кудись далеко... на зелену Чорногору, — скінчений тип бескидського гордого рай-цьвіту, чудова синтеза бистрої Прутової пісні.

Нараз кинула в посудину пригорщ вохкої глини і кликнула весело: На нині досить! Злази, Юра, з Парнасу на землю, та настав самовар.

Зіскочив наче присвоєне вовченя і миттю був вже при ній, почав цілувати горячо, на смерть, чоло, очи, уста, волосє... так як тільки пристрасний Гуцул умів.

Тихо-тихесенько шептала, замліваючи з розкоші: досить... бій ся Бога... бо задусиш на смерть... коханий медведю мій!...

Наставили на чай, сїли за інкрустований палїсандром столик і полила ся весела, безжурна гутірка двоїх розкоханих дітий.

Знали ся вже лїт кілька, ще від тоді — коли він яко технік III. р. приготовлював її до матури... вже тоді сплітати почав ся барвінковий віночок.

Згодом він поздавав оконечні іспити і зробив докторат, а вона скінчила в Монахові академію красних штук, та вернула до рідного краю. Критику полонила першими талановитими працями незвичайно сильної та дикої композиції, а сьвіт красою.

Його хотіли женщини з міліонами — та він сам вже з дому дука, плюнув зґірдно на золото і тільки ждав, коли скінчить ся час практики, щоби отворити власне бюро. Покищо робив гроші, а в вільні хвилї позував своїй Марії до „Ватажка".

Житє стало ся їм ясною стежкою, а вони задивлені в ватру своїх зірниць ждали, коли вже музики пристроять весільну скрипку...

Одної днини зполудня прийшов до робітнї, та хотів, як звичайно, лїзти на свій „припічок" і „робити опришка", та Марія на-пів збентежена, на-пів залякана, ніяк до працї ймити ся не хотіла.

Здивований не знав, що думати...

По хвилї прикрої мовчанки промовила перша майже крізь сльози: „Вчера звечера в сальонї Варських стрінув знов мене ґраф Владко та ніяк відчепити ся не хоче. Коли я його просила, щоби лишив мене в спокою, та просто в очи сказала йому, що вже з тобою заручена — зблїд, і крізь зуби вицідив: ах! то з тим хамом!... з такими панами в нас справа коротка. Ви будете моєю, хочби йому голова з плечий мала скотити ся!"...

Затремтіла цілим тілом і наче сонна схитнулась йому на рамя, з грудий, хвильованих риданем, вилила ся болюча скарга: „Чого він хоче від мене, Юро... чого?"...

Легесенько наче дитину взяв на руки — очи заграли бішеною блискавкою... випрямив ся у весь ріст і сказав твердо: „Най важить ся! Пригадаю йому Космач і покійного діда!"... Заспокій ся Маріє! В тих руках вчера на „Січи" зелїзні штаби ломав, для збавки лише... Заспокійсь, кохана!"...

Та вона плакала і здержати ся ніяк не могла. Чорна хмара прочутя розіпняла над сонячною робітнею кручі темні крила...

— — — — — — — — —

Виходили з театру.

Вона в чорній шовковій сукни, здавала ся якоюсь царівною з казки — він в богатій гуцульській ноші, якої не покидав ся ніколи, подобав на воскресшого страшного Олексу... За широченним, сафяновим, вибиваним в ріжні узори, мережаним золотим дротиком, чересом, блестіли чотири головні пістолів майстерної роботи і срібна інкрустована перлами ручиця венецького штилету...

Правою рукою сильно придержував рамя Марії, а в лївій ніс важку мосяжну в серіжку коралями набивану бардку. На ухо насунула ся широка павами затикана кресаня, срібним обведена ґерданом; великий брилянт з перстенця правої руки довкола пригав огнем...

Всї розступали ся осторонь і один у другого розпитував, що се за леґінь і краля; та ледви кількох їх знало — прочі брали його за брата, якогось дуку зпід Явірника.

Перед великими дверми стрінули ґрафа; глядів на них блїдий, розлючений, в руцї нервозно стискав срібну ручку цалички. Коли переходили мимо него, нахилив ся легко Марії через рамя і півголосом засичів: „Ґратулюю, панно Маню! Ґратулюю сердечно нареченого, шкода тільки, що вила дома забув..."

Юра сильно пхнув його головнею бардки в товпу та шепнув: „Гірко ти заплатиш менї, гірко!..." Закликав фіякра і велїв братови академикови відвезти наречену домів; прощаючи ся, кликнув: „Я в „Центральній каварні", Іване — тамтуди поверни!"...

Ґрафок злобно усьміхнув ся, кинув кілька слів товаришам, а звернувши ся в сторону Юри, глумливо закликав: „do widzenia!"

Юра йшов плянтами понурий наче градова хмара... в лагідній дитинячій майже души збудила ся нагло завзята родова кров опришка... в ушах звеніли заєдно навіжені слова: вила... do widzenia...

В каварні кельнерови кинув кресаню і гуню, і наче пяний поплїв ся до кута, де звичайно резидувала українська артистична братія.

Маляр Грицько, вздрівши приятеля, крикнув: „Спасать, хто в Бога вірує! Нашому медведеви переїхала бачить ся лямака по хребтї, бо чогось розлючений наче чорт!"

Салею затряс гомеричний сьміх, та Юрі в очах закрутили ся дві великі сльози... Всї враз заніміли, та збентежені розпитували, що скоїло ся. Розказав геть всьо, що було; коли скінчив, плечистий силач різьбар Яким, цикнувши з неохотя слиною крізь зуби, докинув: „Побачимо, чи смакувати-муть панови ґрафови вила? Либонь кости тепер несогірше платять"... Всї гамірно притакнули — в мить сплїв ся німий заговір. Похилили ся буйні молодечі голови, а Грицько глузував заєдно: „Справдї шкода, Юро, що не взяв вил — бо на таку анахтемську собаку твоєї руки шкода! Ой буде зупа... бігме буде, з яблоками тай „на квасно"...

Замовили вина і спокійнїсінько дожидали. Минула хвиля — друга — пів години. Паничів нема! Хотіли розходити ся вже домів, та лякали ся Юру полишити самого.

Втім роздало ся в передовій сьвітлицї кілька мужеських голосів, і якісь пересправи з кельнером. За хвилину увійшов гурт 6-ти людий, а між ними двох аматорів атлетів — мобілїзація була переведена... Тільки був один блуд, а іменно, сподївали ся застати Юру самого, або з братом, а тимчасом потрафили на 9 „забияків"...

Засїли коло сумежного столика та пили шампаньске. Якийсь плечистий панич почав злегка зачіпати Юру, а той тільки... натиснув тастер електричного дзвінка та казав дати фляшку абсинту. За хвилю внесли абсинт і чарочки. Юра пив мовчки одну чарку за другою, часом важко зітхав...

Втім звісний авантурник барон Кароль, дивлячи ся на Юру, голосно сказав: „Той драб здав би ся менї на станґрета. Не знати, чи вміє коло псів також ходити?"... А ґрафок Владзьо докинув: „I з нареченою... dobry gatunek — wygląda jak Lidya z variette". Юра спалахнув! Наче ранений тигр скочив до барона і чіпивши його лївою рукою за груди, тихим страшним обізвав ся голосом: „Відбреши сейчас, падлюко, а нї — то живий не вийдеш!..."

Барон запручав ся, хотів ударити Юру на відлїв, та Гуцул держав наче в кліщах. „Puść, chamie, bo ci zęby wytłukę!" Юра звинув жменю в кулак і нелюдськи, стращенно, з цілим розмахом гегепнув панка в лице...

Скотив ся наче ражений громом! — Всї завмерли... тільки кремезний Гриць, який звітрив, що буде „великий ґуляш", шепнув на ухо Стафінчукови: „Держи двері, щоб не повтікали паничі без „подзіньковання"... Станули тепер супроти себе, оба великі, рослі: один нащадок гетьманів, тугий, бутний, — другий, правнук Довбушевого ватажка, ставний, стрункий як смерека, жилавий наче лоза... стояли проти себе неповорушно і хвилю гляділи закипілими кровю божевільними і личною і соціяльною ненавистю очами...

Перший промовив Юра глухим, мов з домовини, голосом: „Паце! Я вас не зачіпав, в дорогу вам не входив, стежок не перетоптував, ніколи і словечком вас не обидив — защо-ж обидили ви так мене і наречену?... Чого хочете від нас властиво?!"...

Ґраф зґірдно глянув на суперника і буркнув: „Чого хочу — річ моя; ти, хлопе, не питай, а радше поспитай діда, як йому стриєви конячих хвостів і псярні доглядав!... Зась від мене, не рівнай ся з маґнатом — розумно?"...

Юра засьміяв ся дико... свистячими з люти ригнув словами: „Шкода, щось не пригадав, як мій прадїд, ватажко Юра, твому рідніссенькому дідуневи нагайкою спину коло космацької коршми міряв... було би і се, чесний пане, красше і чеснїйше згадати"...

Запінений панич ревнув: „Łżesz ty, chamie... але не скінчив!...

Юра хопив ґрафка як щеня попід ребра, і з такою медвежою силою кинув ним до паркету, що аж чарки на столї позвертали ся... анї зойкнув!

Тепер вилякані паничі взяли ся лаяти від „bydląt, chamów" і т. д. і поволеньки цофати ся до дверий... та їх проворний Стафінчук забарикадував кріслами і плечами підпер.

Потім почала ся бійка дика і страшна, яка буває тільки на Гуцулії, в коршмі на музиках. За кілька хвиль всї панички лежали покотом на доливцї.

Юра з товаришами засїв докінчити абсинт.

Службі кількома десятками замкнув рот, всїх поприголомшуваних і окровавлених казав повідвозити повозками, сам заплатив і свій і їх рахунок, і поволи збирав ся до відходу. Коли вийшли, на небі наче діти сьміяли ся до них чічки — зорі.

Гриць кликнув весело: „Либонь важкі були вила, Юро! Нюхали бідолахи миший під столами". Юра засьміяв ся гірко та сказав: „Ми не винуваті, Грицю!"...

Свитало.

Третої днини рано в ранцї на полянї в глубокім лїсї станули проти себе нараз три пари. Лїкарі розпаковували реквізити — одні секунданти міряли мету, другі набивали пістолї...

Юра станув проти ґрафа, Гриць проти барона, а неповоротний різьбар Яким проти баронового брата... прочі три панки ще лїчили ся.

Перша пара була сумна. Оба знали своє око ще з давнїйших часів, бо вже тоді були в стрілянню мистцями; гляділи холодно, з резиґнацією... чули, що вже більше не вернуть ся з сеї поляни живі... Прочі теж були не найвеселїйшої гадки.

Станули на становищах — роздала ся зловіща команда... раз... два... три... Потягнули враз оба, зимні, здетерміновані, за цинґлї... рука не задрожала.

Грянуло шість стрілів, а на зелену мураву, замаєну весняними квітками, упали два теплі трупи... Юрі лила ся кров з самої середини чола, ґрафови з серця... Ратунок зайвий — тільки діри позатикали ватою, замачаною в зелїзних краплях... Хвилину ще харчіли, завертали очами, стяґали ногами, а там спочили на віки вічні...

Лежали оба молоді, оба нестрічаної краси, перед хвилею ще кипучі житєм, тепер німі, апатичні, як дві алябастрові саркофаґові статуї... Помирили ся на віки!...

Співтоварищі перевязували рани...

Грицеви з очий градом сипали ся сльози...

Розїздили ся мовчки, з понуреними головами...

Годинами і днями цілими сиділа перед своєю нескінченою різьбою, і вилявивши тупо в неї очи, камяніла з розпуки, затрачувала почутє часу, простору і вартостий; тільки мріями вертала між заналї могили, у свій тихий, давний рай... і поволи незамітно божеволїла...

Лишила ся зі своїм горем самісінька, наче біла лелія на багнї...

— — — — — — — — —

В кутку робітнї забута пишала ся серед сьмітя нескінчена стать чудового, спертого бардкою о камяну скелю Довбушевого ватажка...

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇН-СЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА	УНС UNA	SUPREME OFFICERS OF THE UKRANIAN NATIONAL ASS'N

ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
ДМИТРО КАПІТУЛА,
Box 565, McAdoo, Pa.

МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬКА:
МАРІЯ БІЛИК,
2042 W. Huron St., Chicago, Ill.

МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ:
ІВАН ВАВЕРЧАК,
757 State St., Perth Amboy, N. J.

СЕКРЕТАР РЕКОРДОВИЙ:
МИХАЙЛО УГОРЧАК,
Box 76, Jersey City, N. J.

СЕКРЕТАР ФІНАНСОВИЙ:
СЕМЕН ЯДЛОВСЬКИЙ,
Box 76, Jersey City, N. J.

КАСІЄР:
АЛЕКСІЙ ШАРШОНЬ,
524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

РЕДАКТОР „СВОБОДИ":
ОСИП СТЕТКЕВИЧ,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАВІДАТЕЛЬ „СВОБОДИ":
АНДРІЙ САВКА,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
ВАСИЛЬ ЛЕВЧИК,
48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.
ЮЛІЯН ПАВЧАК,
68 North 8th St., Brooklyn, N. Y.
НИКОЛАЙ РОСОЛОВИЧ,
4357 Wayne St., Nicetown, Philadelphia, Pa.

РАДНІ:
ІВАН ГЛОВА,
521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
АНДРІЙ СТЕФАНОВИЧ,
236 Park Road, Ambridge, Pa.
ВАСИЛЬ ГРИШКО,
439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.
НИКОЛАЙ ВАВЕРЧАК,
720 Charles St., Perth Amboy, N. J.
ЙОСИФ СЕНЧИНА,
912 Starkweather Ave., Cleveland, O.
СТЕФАН МЕЛЬНИК,
50 Pulsifer St., Auburn, N. Y.

—о—

ПРОСЬВІТНА КОМІСІЯ:
о. В. СПОЛІТАКЕВИЧ, предсідатель,
635 N. River St., Wilkes Barre, Pa.
ДМИТРО АНДРЕЙКО, секретар,
Box 234, Jersey City, N. J.
ВОЛОДИМИР ЛОТОЦЬКИЙ, касієр
720 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

—о—

Головна Канцелярія „У. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ЯКІ КОРИСТИ ДАЄ У. Н. СОЮЗ СВОЇМ ЧЛЕНАМ?

Цілию У. Н. Союза є зєдинити в одну громаду всіх Українців, замешкалих в Америці, без огляду на їх політичні чи релігійні переконаня, нести матеріяльну поміч членам і їх родинам на случай смерти або нещастя члена, ширити серед своїх членів просьвіту і науку через видаванє часописи і просьвітних книжочок.

Головні користи для членів є отсї:

НА СЛУЧАЙ СМЕРТИ родина члена одержить посмертну запомогу, і то в цілости в такій сумі, на яку член був обезпечений.

НА СЛУЧАЙ КАЛІЦТВА АБО НЕСПОСІБНОСТИ ДО ПРАЦІ одержить член запомогу з фонду убогих.

Кождий член дістає **ЧАСОПИСЬ І ПРОСЬВІТНІ ВИДАНЯ.**

Крім сего одержують члени, за місячною доплатою до народного фонду в сумі 25 цнт. за кожду дитину, **ДІТОЧУ ЧАСОПИСЬ, А НА СЛУЧАЙ СМЕРТИ ДИТИНИ, ЗАПОМОГУ У ВИСОТІ ДО $200.00** (на покритє коштів лїченя і похорону дитини). Спосібним дітям уділяє У. Н. Союз стипендії на покінченє наук у висших школах.

ТАБЕЛЬКА ПЛАЧЕНЯ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК ДО КАСИ УКР. НАР. СОЮЗА НА ФОНД ПОСМЕРТНИЙ ПІСЛЯ КЛЯС І ВІКУ.

Кляса A $250
Кляса AA $500
Кляса B $750
Кляса C $1000
Кляса BB $1500
Кляса CC $2000

Місячна вкладка є стала т. зн. член буде платити тусаму вкладку через ціле житє.

Кляса	A.	AA.	B.	C.	BB.	CC.
вік	на $250	на $500	на $750	на $1000	на $1500	на $2000
18	22	43	65	86	1.29	1.72
19	22	44	66	88	1.32	1.76
20	23	45	68	90	1.35	1.80
21	24	47	71	93	1.40	1.86
22	24	48	72	95	1.43	1.90
23	25	49	74	98	1.47	1.96
24	26	51	77	1.01	1.52	2.02
25	26	52	78	1.04	1.56	2.08
26	27	54	81	1.07	1.61	2.14
27	28	56	84	1.11	1.67	2.22
28	29	57	86	1.14	1.71	2.28
29	30	59	89	1.18	1.77	2.36
30	31	61	92	1.22	1.83	2.44
31	32	63	95	1.26	1.89	2.52
32	33	65	98	1.30	1.95	2.60
33	34	68	1.02	1.35	2.03	2.70
34	35	70	1.05	1.40	2.10	2.80
35	37	73	1.10	1.45	2.18	2.90
36	38	76	1.14	1.51	2.27	3.02
37	40	79	1.19	1.57	2.36	3.14
38	41	82	1.23	1.63	2.45	3.26
39	43	85	1.28	1.69	2.54	3.38
40	44	88	1.32	1.76	2.64	3.52
41	46	92	1.38	1.83		
42	48	96	1.44	1.91		
43	50	1.00	1.50	1.99		
44	52	1.04	1.56	2.08		
45	55	1.09	1.64	2.17		
46	57	1.14	1.71	2.27		
47	60	1.19	1.79	2.37		
48	62	1.24	1.86	2.48		
49	65	1.30	1.95	2.60		
50	68	1.36	2.04	2.72		

Крім місячної вкладки після повисшої табельки кождий член без огляду на стан, вік і клясу платить еще 35 цнт. на слїдуючі фонди: 10 ц. на фонд резервовий, 5 ц. на фонд убогих, 3 ц. на фонд народний і 17 ц. на фонд адміністраційний.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

МІКІСРАНС, ПА.

ЗАХОДОМ ЧИТ. „ПРОСЬВІТИ" ім. АДАМА КОЦКА в Мікісранс, Па., відограє ся представленє

„СВАТАНЯ НА ГОНЧАРІВЦІ"
ДНЯ 27-го СЕРПНЯ 1916 Р.
в сали Руського Народного Дому на розі Мунсон і Елла стріт.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Прокіп, обиватель з за Лютині ....п. І. Мартенько
Одарка, його жінка ....п-ні Х. Секула
Уляна, їх дочка ....п-а Н. Магерівна
Олексій, крепак ....п. В. Тимінський
Кандзюба, обиватель Харкова ....п. Ст. Олійник
Стецько, його син ....п. Гр. Варунок
Скорик, салдат ....п. Теод. Рідош
Тхміш, обиватель Залікавки ....п. Н. Богонос

Дівки, подруги Уляни.

Річ діє ся в Харківщині на Гончарівці.

Режісер: ГР. ВАРУНОК. Дірігент: ВОЛ. МАЛІЄВИЧ.

Родорґі Родимці! Прийдіть всі як один на се представленє, позаяк се гарна штука. Своєю присутностию поможете своїм братям в краю, бо половина доходу призначена на потерпівших у війні, а половина на читальню „Просьвіти". 101

ВСТУП: 50 і 25 ЦЕНТІВ.
КОМІТЕТ ЧИТАЛЬНЯНИЙ.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЕМБРІДЖ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 47, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дуже важний мітінґ відбудеть ся дня 27. серпня б. р., точно о годині 1.30 пополудни. На тім мітінґу всі члени мають явити ся. Котрі члени довгують, мають всі свої довги вирівнати, бо в противнім разі зістануть виключені з Братства і з У. Н. Союза. Неявивший ся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — Н. Гошилик, секр.

ПОДЯКА.

Складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за се, що виплатив мені з причини мого каліцтва, яке мене постигло 17. січня б. р., 25 долярів з каси нашої славної організації. Я за сю підмогу є дуже вдячний У. Н. Союзови.

Михайло Торебуш,
член 350 від. У. Н. С. в Стемфорд, Конн.

ОГОЛОШЕНЄ.

Отсим подає ся до відома всім Українцям з села Увсє, повіт Підгайці, що загальний мітінґ в справі несеня помочи для свого рідного села відбудеть ся в суботу, дня 26. серпня с. р. о годині 8 вечером, в гали п. Головчака, під ч. Аве. А і 6-та ул. в Ню Йорку.

Просить ся кождого Українця з Увся, замешкалого в околици Ню Йорку, на сей мітінґ конечно прибути, позаяк суть важні справи до полагодженя.

ЗА КОМІТЕТ:
Микола Терлюк, предс.; Іван Слободзян, касієр; Іван Киба, секр. 1

АФОРИЗМИ.

Брехня розходить ся скорше ніж правда.

В клїтці і лев стає смирний.

Сьвіт стає ся сьвітом, хоч сліпий його не видить.

Тяжко вилїзти на верх, а ще труднійше на верху удержати ся.

Часто доброго чоловіка непокоїть безсонність, коли він спить.

Чоловік може бути спосібним сварити ся з жінкою, однак се ніколи не приносить добра.

ДУМКИ.

Коли ми бачимо жінку завинену у футро в зимний, неправітливий день, а побіч неї троє чи четверо дітий, що сьвітять голими колїнами, то ми не знаємо, що більше подивляти: чи нерозум жінки, чи нещасне положенє дітий.

„Бос" віндоклінерів (робітників, що чистять вікна) все боїть ся, щоби котрий послугач, коли миє вікна на десятім поверсї, не впав на діл та не зранив кого з переходячих.

Ніколи не можна позискати прихильности жінки резумними арґументами.

Іван Франко.

СТРОФИ.

1.

Пурпуром сонічко сходить,
Пурпуром криєть ся в морю;
Так будь і ти все спокійний
В щастю і в горю.

2.

Мужну силу хоч похилить горе,
Та не зломить, в підлість не поверне;
Так і сьвічку хоч схили до долу,
Свого сьвітла в низ вона не зверне.

3.

Обрубане дерево знов зеленіє,
І місяць із серпа знов повний стає;
Се бачучи, чесні, не тратьте надії,
Хоч доля гнівная вас гонить і бє.

4.

Не цураєть ся правди мудрець,
Хоч вона й з уст дитинячих буде, —
Так як в ніч, коли сонце зайшло,
Каганця не цурають ся люде.

5.

Добру науку приймай, хоч її і від просто- [го чуєш;
Злої-ж на ум не бери, хоч би й сьвятий [ґоворив.

6.

Хто має мудрість, а з неї
Ближним не хоче вділити,
Той має скарб многоцінний
В міх шкуратяний зашитий.

7.

Мудрість захована,
Золото в скритку
Однаковісінько
Є без пожитку.

8.

Дурний, хто помилок лякаючись
Не сьміє брати ся до діла, —
Так як би я не їв лякаючись,
Щоб кришка в голосницю не влетіла.

9.

Не пливе супроти вітру
Запах цьвітів і кадила, —
Але йде по всіх усюдах
Добра слава, добрі діла.

10.

Навіть той, хто в призначене вірить,
Все трудити ся мусить постійно;
Аджеж бачиш і сам, що без труду
Не горить і сухеє поліно.

11.

Не звикай утертими стежками
Йти за другим сліпо як у дим,
Бо як стануть пастухи вовками,
Треба вівцям пасти ся й самим.

12.

Бережи маєток про чорну годину,
Та віддай маєток за вірну дружину;
А себе довічно бережи без вини,
Та віддай майно і жінку й себе за Вкраїну.

13.

Гість, дитя і цар і жінка
Мають всі один звичай:
Є що, чи нема — байдуже,
Їм усе лиш дай та дай.

14.

Хто духом низький, не мішай ся там,
Де є високих трони;
Та-ж чобота ніхто не надіва
Замісць корони.

15.

Тай глупі-ж ті богатирі,
Що люблять спать на подушках!
Я спав лиш на однім пері,
І твердо так було, що страх.

16.

Щасливий той богач подвійно:
Піч повна дров, огонь горить, гогоче;
А в мене лиш одно поліно,
Тай те горіть не хоче.

17.

Отрута є зле вивчена наука,
Отрута є нестравлена їда;
Для бідних трута — взаїмна порука,
Старому трута — жінка молода.

18.

Скупий не пан своїх засіків повних,
А сторож і приставник і невольник.

19.

Книги — морська глубина:
Хто в них пірне аж до дна,
Той хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить.

20.

Хто власного ума не має,
То з книг не вийде ум йому;
Хто є сліпий на обі оці,
То що по зеркалі йому?

21.

Клонить ся дерево плодом обтяжене:
Чесний, розумний, і ти так клонись!
Висохле древо, безмізкі голови
Зломлять ся, та не похилять ся в низ.

22.

Великі дерева шануй,
Що плід дають і в спеку тінь;
А як і плід бува хибне,
Чиж тінь сама не є добром?

23.

Мухи сїдають на ранах,
Пчоли на цьвітах пахучих;
Добрий все бачить лиш добре,
Підлий лиш підле у инших.

24.

Як війско скликає труба,
Так ангелів божих скликають
Сердечні слова.
А в гуслі та флети де грають
І брата осуджують, там
Приховок чортам.

25.

Лихвар і пияниця,
Се два побратими:
Сам чорт побратимство
Звязав поміж ними.

26.

На двоє сотворено Богом вино:
Розумним на радість, на згубу дурному;
Богацтво — на двоє теж дане воно:
На добро милосерним, на згубу скупому.

27.

Як від лютого Татарина,
Що шаблюкою маха,
Всі тікають безоружні,
Так тікай ти від гріха.

28.

Хто з всіми добрий хоче буть,
Той швидко втратить добру путь.
Не може при добрі той жить,
Хто хоче злу й добру служить.
Бо хтївши догодить обом,
Він швидко стане зла рабом.

29.

Від слона на тисяч пядий,
Від коня на сто тікай,
Від вола на десять пядий,
Зла й на очи не видай.

30.

Як метіль прошумить,
Так загине за мить
Злий, слезами людськими годований,
Щезне й слід весь по нім.
Але добрий, се дім
На скалі віковічно збудований.

31.

Як запорохи чоловік
Знести не здужає у очох,
Так гордости в душі людській
Не зносить Бог.

32.

Хоч би й мертвого міг гнівливий воскре- [сить,
То Бог його за гнів його відкине;
В гнівливе серце помисл злий як нетля [в сьвітло лине,
Сама згорить, а сьвітла не згасить.

33.

Хочаб ти і муки тяжкі потерпів,
А брата свойого не любиш,
То все ти на вічне житє не доспів,
Лиш дармо дочасне загубиш.

34.

Як та опука від скали
Відскакує відлого,
Так кривда людська все паде
На кривдника самого.

35.

Огневи, що ліси палить,
На поміч вітер ще спішить,
Та каганець він загасить.
Так сильний сильного скріпля,
Король ратує короля,
Слабого-ж топче й потопля.

36.

Наче віз без коліс
Не покотить ся до суду,
Так своєї судьби
Не дійдеш без праці й труду.

37.

Молодість у бідности,
Без мами дитина,
Старість у бездітности —
То гірка година.

38.

Ти сто людий побив у бою
І тим пишаєш ся, герою?
Ось сей лиш власну пристрасть поборов,
І над тобою він горою.

39.

Купа дров і жура
Що з тих двох тяжше є?
В дровах труп лиш згара,
А в журі все жите.

40.

Ті, що крізь помилки до правди доби- [вають ся,
Мудрцями називають ся;
А ті, що в своїх помилках утгнулі,
То справжні дурні.

41.

Хто в добрій вірі жив, а в злих ділах,
Той був неначе без очий лице;
Хто в добрій вірі жив, а в злих ділах,
Той воду лив у збан, в якім розбив денце.

42.

Як полоняник, що його в неволю
Ведуть, думками в рідний кут літає,
Так той, що читанєм книжок сьвятих за- [пятий,
Все в царстві правди і добра витає.

43.

Вода, що довго капає на камінь,
І в камени проверчує діру,
Отак, хто книги праведні читає,
З болота буденности вилітає,
З душі брудоту й погань вимітає,
Що уподоблює його зьвіру.

44.

Хоч хто мудрий у житю, а письма не знає,
То він буде мов той пліт, що підпор не [має.
Бо як пліт той без підпор вітер валить [скорий,
Так безграмотний паде без знаня підпори.

45.

Цареву тайну берегти порадно,
Бо зрадників карають безпощадно;
Та славу божу тайною покрити,
Се злочин, мов у землю скарб зарити.
Карає ся нераз найгірш усіх,
Як непростимий проневірства гріх.

46.

Хоч би ти попіл їв і землю гриз,
А не позбув ся злости,
То не заслужиш ти у праведних
Одного „Бог да прости!"

47.

„Блаженний той, хто дба про душу слуг [своїх",
Так сказано в письмі сьвятому.
Та горе тому,
Хто ніби дба про душу їх,
А тіло працею надмірною втомляє,
Тілесним недостатком оскорбляє.

48.

Красше малеє надбане
З ласкою Бога набути,
Як незлічене богацтво
Серед проклять загорнути.

49.

В здоровому тілі здорова душа,
Та часто буває не варта гроша.
В уломному тілі буває душа,
Що красою сьвіт весь і Бога втіша!

50.

Хоч би все небо папером було,
Хоч би все море чорнилом було,
Зорі-б на пера всі перекувать,
Ангели-б сили тим пірем писать,
То не списаниб — так мудрий пророк —
Мудрости божої в вік.

ОКРАШУЙТЕ СТІНИ ВАШОЇ ХАТИ УКРАЇНСЬКИМИ ІСТОРИЧНИМИ МАЛЮНКАМИ І ПОРТРЕТАМИ УКРАЇНСЬКИХ ГЕНІЇВ!

В КНИГАРНИ „СВОБОДИ" МОЖНА НАБУТИ НОВОВИДАНИЙ ГАРНИЙ ІСТОРИЧНИЙ ОБРАЗ

ВЇЗД БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ДО КИЇВА

в січни р. 1649



СЕЙ ОБРАЗ Є ПОМЕНШЕНЄМ ВЕЛИКОГО МАЛЮНКА УКРАЇНСЬКОГО АРТИСТА-МАЛЯРА ІВАСЮКА. ОБРАЗ Є ВЕЛИЧИНИ 22 ЧЕРЕЗ 28 ЦАЛІВ, А 6 РАЗІВ ТАК ШИРОКИЙ ЯК ОТСЕЙ МАЛИЙ ОБРАЗЕЦЬ. ВИКОНАНИЙ ТАК ЗВАНИМ „СЬВІТЛО-ДРУКОМ" НА ГАРНІМ, ТРИВКІМ, КАРТОНОВІМ ПАПЕРИ.

ЦІНА ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ $1.00.

ПОРТРЕТ

Тараса Шевченка



В ТІЙ САМІЙ ВЕЛИЧИНІ ЩО І ОБРАЗ ВЇЗД БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ДО КИЇВА; ТЕ САМЕ ВИКОНАНЄ. РЕПРОДУКЦІЯ СЛАВНОГО ПОРТРЕТА УКРАЇНСЬКОГО АРТИСТА-МАЛЯРА КРАСІЦЬКОГО.

ЦІНА ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ $1.00.

УКРАЇНЦІ! Нема ні одної хати ні галї, де її стіни не булиб прикрашені якимись мнимої вартости образами, а о скількиж воно було би красше, коли би наші українські хати і галї були обвішені нашими рідними портретами і образами, які нагадували би нам нашу бувальщину, та щоб серед кождої української родини пишав ся портрет незабутнього співця нашої долі Тараса Шевченка.

В книгарни „Свободи" находять ся також переписні картки з українськими видами, портретами українських ґеніїв і історичними образцями. Сї картки надають ся також до окраси хат, розвішуючи їх на плетенках і дротянках.

ЗБІРКА З 15 КАРТОК КОШТУЄ 65 ЦНТ. ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовленя і моні-ордери (можна посилати також американські значки почтові) висилайте на адресу:

„SVOBODA",
83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

В КНИГАРНІ „СВОБОДИ" МОЖНА НАБУТИ

НАРОДНІ КАЗКИ

Володимира Гнатюка.

ДОТЕПЕР ВИЙШЛО 6 КНИЖОЧОК.

1) ЯК ІВАН ЗРОБИВ ЧУДЕСНЕ СУДНО і при помочи товаришів дістав царівну за жінку.

2) І. ЯК ЦАРЕВИЧ ЛІТАВ ДО ЦАРІВНИ. II. ЯК ЦАРЕВИЧ ЗАПИСАНИЙ ЧОРТОВИ, визволив ся від нього і оженив ся з його донькою.

3) ІСТОРІЯ ПРО ТРИЙЦЯТЬ ОДНОГО.

4) ЯК ПАЛІЙ ВИЗВОЛИВ ВІД СМОКА СЕСТРУ І БРАТІВ, ТА ПРОВЧИВ КАПУША.

5) ПРИГОДИ НАЙМОЛОДШОГО БРАТА.

6) І. ЯК КОРОЛЕВИЧ ВОЮВАВ ІЗ ЧОРТОМ. II. ТРИ БРАТИ І ЦІЛЮЩА МОЛОДИЛЬНА МАСТЬ.

ЦІНА ЗА 6 КНИЖОЧОК ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ ВСЕГО 75 ЦЕНТІВ.

Належитість можна висилати також стемпсами. — Замовленя посилайте до:

„S V O B O D A".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ І ЗАМОВЛЯЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєсь ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони засилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

„Свобода" є орґаном У. Н. Союза і поміщує безплатно лиш оголошеня про засіданя відділів сеї організації. Прочі оголошеня є платні. Виїмок становлять виказки жертв, коли гроші зістали відіслані до Федерації Українців в Злучених Державах, і ОГОЛОШЕНЯ ПРО НАРОДНІ ВІЧА, ЯКІ НЕ МАЮТЬ ЦІХИ ПАРТІЙНОСТИ. Такі оголошеня містимо безплатно, подаючи їх зміст в скороченю.

Оголошеня концертів, представлень, місцевих народних сьвят і манїфестацій поміщуємо лише за окремою оплатою, надісланою з гори. Коли з гори не одержимо належної заплати, то містимо лише згадку про заповіджений концерт чи представленє з поданєм дати і місцевости, і то лише тоді, коли дохід призначений на народні цілі.

Поміщуванє більших оголошень є коштовне, і сторони, даючі оголошеня, мусять самі покрити сї кошти, бо видавництво не має ніяких спеціяльних фондів на оплату таких коштів.

Всякі оголошеня мусять бути надіслані до адм. „Свободи" найменьше на три дни перед виходом даного числа часописи.

„СВОБОДА".

МІСІЇ В КОГУС, Н. Й.

Поівдомляю всіх Русинів з Когус, Ватервліт, Трой, Албани і з подальших плейсів, що вечером о год. 7.30, дня 28. Августа с. є. в понеділок, в день Успенія Пречистої Діви Марії, зачнуть ся однотижневі місії в церкві св. ап. Петра і Павла в Когус. Науки місійні будуть голосити ся кождого вечера до суботи включно, Сповідь місійна зачне ся в пятницю. — Запрашаю сердечно всіх.

1.-3 о. Володимир Уляницький.

КОНКУРС.

Гр.-кат. руська церков св. Івана Хрестителя в Лансфорд, Па. пошукує дяко-учителя. Місячна платня $60.00 і в протоколі записані доходи. Конкурент мусить мати добрий голос, знати учити хоральний спів і учити дітий вечерами від 5-ої до 7-ої годин; мусить бути тверезий і правого характеру. Голоситись письменно до 30-го Августа на адресу церк. предсідателя: Mike Kalinyak, P. O. Box 13, Coaldale, Pa. 1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

В сїй рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів. —Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте агентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. —. Оголошень женитьби не приймаєсь.

Даю до відома своїм краянам з Снятина, Галичина, що перебувають тепер в Злучених Державах, щоби писали до мене на слідуючу адресу: Dm. Kurawskij, P. O. Parry Sound, Key Junction, Ont., Canada. 99-1

Пошукую своєї кревної ОЛЕНКИ КОРИЦЬКОЇ з села Шельпаки, повіт Збараж. Хто би о ній знав або вона сама, зволить поівдомити мене на адресу: Fred Kuszmir, Box 51, Oxbow, Sask., Canada. 10-2

НА ПРОДАЖ ФОНОҐРАФ з богато гарними рекордами в дуже добрім стані. Коштував $45.00 а властителька продасть його за $15.00. Голоситись до: Mrs. Petrak, Room 1, 98 East 7th St., New York, N. Y. 95-07

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

М. Старицького, в перерібці Александрова.

СЯ КНИЖКА НАДАЄ СЯ ВПОВНІ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ. ДО ВІДОГРАНЯ ПОТРІБНО ВСЕГО 8 ЖЕНЩИН І 7 МУЩИН. — ЦІНА ЗА ПРИМ. 30 ЦНТ., ЗА 15 ПРИМІРНИКІВ $3.35. — Шліть замовленя враз з належитостю до:

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Пошукую в важній справі ВАСИЛЯ ЧІХРАЯ з Черниховець, пов. Збараж. Хто би знав де він перебуває або він сам, нехай зголосить ся на адресу: W. Skaletsky, 230 South 6th St., Steubenville, Ohio. 1-3

ПОТРІБНО СИЛЬНИХ РОБІТНИКІВ, не перевисшаючи 35 літ житя, до науки відлеваня „радійторів" в однїй з пенсильванїйських фабрик. $2.50 денно підчас науки. По двох тижнях можна заробити $3.00 до $3.50 денно на акорд. Мешканє з харчем можна тут дістати у Славян, Мадярів або Німців. Нема страйкових непорозумінь анї воєнних замовлень. Добра нагода для вивченя сего фаху і добра платня підчас науки. Листи адресувати: „PRACIA", c/o 83 Grand Street, Jersey City, N. J. 101—

КНИГА ТАЙН, яку кождий мущина і женщина перед вінчанєм і по вінчаню повинні перечитати. Ціна 50 центів. Гроші можна пересилати почтовими марками на адресу: 101-08

THE ROYAL COMMERCIAL CO.,
120 Second Avenue, New York, N. Y.

ГЛЯДАЄШ ХЛІБА? — ТУТ Є.

80-акрова фарма з будинками, близько міста, на продаж зі всею худобою і знарядами; за згодою відступить весь сегорічний збір. Жадаєсь готівки $1.500, решта на сплати. Пишіть до: 1-2

T. KORZENIOWSKI, Alger, Mich.

ЛЮДИ — приходіть по роботу в фабриках, фармах, ресторанах, готелях, зелізницях, цегольнях, дорогах, стайнях і т. и. Приведіть своїх приятелів. — Schwartz's Agency, 38 Montgomery St., Jersey City, N. J.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ЛІКАР
DR. JOHN SMITH. JR.,
СПЕЦІЯЛІСТ-ХІРУРГ
327 E. 17 St., New York, N. Y.

Офіс отворений від год. 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділї і сьвята від 10-ої рано до 4-ої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493. 86—

УКРАЇНСЬКИЙ ЮВІЛЕР, котрий провадить інтерес від кількох літ, має на складі: годинники, перстені, шлюбні обручки і всякі инші срібні, золоті і діяментові річи, котрі можете набути таньше у свого як у других. За готівку і на сплату. В потребі приходіть на адресу:



Ф. В. Матилькевич
400 E. 5th St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ РУСЬКО-ПОЛЬСЬКА ДРУКАРНЯ

Gordon Press 12x16 і Cylinder Press. 80 кашт письма. Продаєсь з причини, що властитель не може приїхати з краю підчас війни. Ласкаві зголошеня просить ся слати до: 10-1

PRINTER,
208 Fairmount Avenue,
Philadelphia, Pa.

MAIL ORDER HOUSE СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ, НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ, ЗАБАВИ, СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА. ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ. ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ. 47—

M. PETROWSKY, Family Liquor Store. 1500 S. 3-d St. St. Louis, Mo.

ХТО ЗАРІБКУ ШУКАЄ! Може заробити $25.00 тижнево, розповсюднюючи наші сьвітової слави вироби. Мусить уміти читати і писати по українськи і по польськи. Знаня англійської мови не вимагаєсь; праця тілько 2 години денно. Голосіть ся по інформації, залучаючи на відповідь 2 цт. марку: 94-05

D. WROBLEWSKI & CO.,
196 E. 4th Street, Dept. 50. New York, N. Y.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОҐА № 2, то нехай нині пише за ним. У нїм є найновійші книжки просьвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і ноти; ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато инших цікавих річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальоґа. 46—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
951 W. Erie St., Dept. II. Chicago, Ill.

ДАРОМ! ДАРОМ!



Пришліть нам свою адресу а ми вишлемо Вам сейчас ЗОВСІМ ДАРОМ дуже цінну книжочку 101-03

ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ КРАСИ І ЗДОРОВЛЯ,

яка містить важні інформації о способах заховання краси і здоровля все у сьвіжости аж до пізної старости.

Пишіть по сю неоцінену книжочку на адресу:

NADICO CHEMICAL CO.,
133 Second Ave., New York, N. Y.

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ КОЖДОГО!

Купіть собі отсей срібний годинник а належно заощадите половину. Годинник сей є чисто срібний, машинерія в нім нікльова і має 11 камінів. Він є дуже міцний і гарно викінчений і ґарантований на 25 літ. Кождому, хто купить, висилаємо писемну ґаранцію і золотий ланцушок ДАРОМ. Годинники сї продають ся по шторах по $8.00, а ми продаємо по фабричній ціні, БО ЛИШЕ ПО $5.00. Не потребуєте висилати грошей при замовленю, лише витніть сей купон, і пришліть до нас, що ви хочете сей годинник, а ми вам його сейчас вишлемо відворотною почтою. Гроші зложите тоді, як вам годиник доручать. Наколиб кому з вас не сподобав ся, звернїть назад, а ми вам сейчас звернемо гроші і повні кошта. Замовленя шліть на адресу: 95a—



WATCH SELLING CO.,
951 W. Erie Street, Chicago, Ill.

ЯВНІ ФАКТИ ПРО ДІТИ.

Матері повинні памятати, що коли дитина перестудила ся, то не повинно ся силувати її до їди.

Наколи Ваша дитина є умучена, не може спати, кашлає, перестудила ся, або терпить на запір, корчі внутренностий, здуте, бігунку і инші поменьші недуги, як зубкованє, не пробуйте підроблених ліків, що ростуть як гриби по дощи, але дайте дитині правдивий Kopp's Baby's Friend, який протягом послідних 40 літ уратував житє мілїонам а мілїонам дітий.

В двояких бутельках: 25 цт. і 50 цт. Наколи не можете дістати правдивий Kopp's Baby's Friend в найблизшій антиці, пішліть нам паперовий доляр, а ми вишлемо Вам дві бутельки по 50 цнт. відворотною почтою.

KOPP'S BABY'S FRIEND COMPANY,
York, Penna.

C. Robert Kopp

Правдивий виріб лиш з таким підписом.

ДОБРА РІЧ САМА СЕБЕ ХВАЛИТЬ.

До Г. Г. фон Шлікова, одинокого фабриканта Болгарського Кровного Чаю, який є в сталих зносинах зі сто тисячами хорих і отримує щоденно множество листів з подякою від людий, котрим сей з природних частик складаючий ся лік привернув здоровлє, Анна Жилка, 830 Гілберт Ст., Мілвокі, Віс., надіслала таку допись:

„Можу сьміло сказати, щом ся це завела на Болгарськім Кровнім Чаю. Голова, хребет, все тіло мене боліло і я чула ся так, як би ціле тіло я мала опарене. Пробувала я всілякі ліки, масти, пявки, ходила до лікарів, а все надармо, але відколи зачала я уживати Болгарський Кровний Чай, від тоді я неначе на сьвіт народила ся; сей чай не треба хвалити, бо кожда добра річ сама себе хвалить".

Одну велику родинну дозу Болгарського Кровного Чаю, що вистарчить на 5 місяців, вишле денебудь за $1.00: Marvel Products Company, 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

УВАГА: Наколи хочете отримати посилку зареджістровану, зашліть 10 цнт. більше. (Adv.)



ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др.. Б. ГОГЕНБЕРҐ,

славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУҐ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
New York City.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

$15 ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ $15



Чому маєте ходити без праці або мало заробляти, коли можете мати легке і добре платне занятє, все на сьвіжім воздусі.

Ми вивчимо Вас на шофера і автомобілевого механіка протягом 3 тижнів в день або вечерами і постараємось для Вас по укінченю курсу о добру роботу. Наша школа є першою і найлїпшою в тім краю, в якій учимо після найновійшої методи а не як другі. Властитель сеї школи є інспектором автомобілів, і тому він знає ліпше вчити як другі.

Прийдіть до нас ще нині, розмовитись у своїй мові; офіс отворений до 9-ої вечер. Лайсенс ґарантуємо. 41—

Маємо дешеві мешканя для учеників з провінції.

NEW YORK AUTO SCHOOL,
302 E. 14th St., близько 2-ої Ave.
New York City.



Др. І. Спіллінґер

Порада і оглядини ДАРОМ.

Застарілі хороби можна вилічити без ужитя затроюючих лікарств при помочи електрики. Рівнож в богато случаях, що давнійше вимагали операції, можна вилічити ся о много лучше тим самим способом, без ужитя ножа. 79—

Маю також машину, за помочию котрої можу бачити нутро людського тіла і пізнати причини хороби, а другою машиною можу впровадити струю електричну до тіла і вбити заразливі бактерії, які є причиною всіх недомагань. Та метода лічення є не тілько нешкідливою але і приємною для пацієнта.

Dr. J. SPILLINGER
153 E. 18th St., New York, N. Y.
при стації елевейтра 3-ої евені і субвею.

Години офісові: від 9. рано до 12 пол., в второк і пятницю від 9. рано до 7 вечер, в неділю від 9 до 11 рано.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР з довголітною практикою перепроваджує всякі справи цивільні та карні з найліпшими вислідами.

Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер

Адреса:

JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 516. New York, N. Y.

Для убогих порада безплатна в своїм мешканю від ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евені, L стація від 7-ої до 10-ої вечер. 53—

Перед ужитем. По ужитю.





ПОЗІР! НОВІСТЬ! Тисячі дівчат, женщин, молодців і мущин завдячують свою повну, гладку і румяну церу „КРЕМОВИ МОЛОДОСТИ" а особливо виліченє зморщків, веснянок, знаків по віспі, прищів, чираків, лишаїв, луплення шкіри, червоности твари і носа, відмороженя ух і всїх прочих нечистостий і недуг шкіри, лиця, рук, шиї і кождого члена тіла. ҐАРАНТУЄМО, що хто тільки ужиє сего чудесного средства, мусить ся позбути сих страшних долегливостий. Ціна слоїка разом з пересилкою лише ОДНОГО ДОЛЯРА. 95—

D. WROBLEWSKI Co., 196 E. 4th St., Dept. 50, New York, N. Y.



ОДИНОКА АВТОМОБІЛЕВА ШКОЛА, істнуюча від 1905 р., де уділяють інструкцій у Вашій рідній мові. — Як гриби по дощи, так множать ся тепер нові школи, які однак складають ся з офіса і старої мертвої машини і властителя, який називає себе стейтовим інспектором і пр. — Перестерігаємо Вас, будьте осторожні з такими школами, не довіряйте таким інспекторам, котрі не мають ніякої відвічальности і доброї репутації. — Наша довголітна репутація і велике число вдячних листів від наших учеників, дає нам право сказати, що наша школа є одинокою, з якої Ви будете вповні вдоволені. Ми вчимо після найновійшої методи їздити автомобілями всяких моделів, як також вчимо направляти усї части механізму машини. Маємо свій власний ґарадж при школі, де можете розпізнатись з ріжними машинами. Зголосіть ся особисто і упевніть ся про правдивість наших слів. Наш інструктор має цертифікат зі свого механічного образованя, затверджений власт... ПОВНИЙ КУРС $15.00. Час науки неограничений.

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILES
147 EAST 40th STREET. Dept. 52. NEW YORK CITY

НАЙБІЛЬШИЙ ЗАКЛАД ДЕНТИСТИЧНИЙ НА ВСХІДНІЙ СТОРОНІ МІСТА НЮ ЙОРКУ.

ЗУБИ ПІСЛЯ НАЙНОВІЙШОЇ МЕТОДИ.



Вставляємо нові зуби, які будуть знаменито виглядати і послужать Вам як Ваші власні. — Витягаємо зуби рішучо без болю.—Робота ґарантована.—Ціни уміркованї.

Dr. A. H. CHAIKIN, Chirurg Dentist,
293 E. 10th Street, cor. Ave. A., New York, N. Y.

Години офісові: щодня від 9. рано до 9. веч.; в нед. від 9. рано до 2. поп.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН
СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ СЕКРЕТНИХ (ПОЛОВИХ) НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

урядує від 9-ої год. рано до 9-ої вечером.

При лїченю уживає електричних машин X-RAY. 79-

Dr. C. M. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.

ELIAS ROSENTHAL
ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
АДВОКАТ
В АМЕРИЦІ.

Практикує понад 25 літ в тутешних судах і є добре всім знаний.

302 Broadway, New York, N. Y.
13th floor 100

$10 ЗА НАУКУ ШОФЕРСТВА $10



Пощо платити більше? Чому маєте бути невільниками в шапах, коли можете стати своїм босом і заробляти по $25 тижнево і висше. Наша школа має найлїпше і найбільше заосмотрене в сїм обсягу в Америці. Се є одинока школа, в якій учать шоферства і реперованя на всяких новомодних автомобілях, як Chalmer's, Buick, Cadillac, „Hudson Super Six", 1916-1917 модель. Вчимо в українській мові. Також стараємось о посади. Харч і мешканє для позамісцевих дешево. Ґарантуємо студентам дипльоми. Оглянїть нашу школу і самі оцініть.

ARENA AUTO SCHOOL, 228 W. 47th St., NEW YORK, N. Y.
Близко Бродвей. 86—

Безплатні інструкції механізму для шоферських студентів — се доказ користий, які дає наша школа.

Інструктор: л. Аснер.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Street, NEW YORK, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.
СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР.



Лічить успішно всї жолудкові недуги, легких, нирок і всї другі внутрішні недуги. Лічить падачку і секретні недуги мущин і женщин. З великим успіхом лічить ревматизм, рани на ногах, лишаї, всї скірні викиди, як також дитинні недуги. Лікар говорить по українськи і сам виробляє ліки.

Офіс отворений від 9 рано до 8. вечером, як також в неділї і сьвята. Хто не може приїхати нехай пише до нас. 79—

ЗАГАЛЬНО ЗВІСНИЙ ЧЕРЕЗ 35 ЛІТ ДОКТОР МУЛІН, СПЕЦІЯЛІСТ МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ.



Без згляду на рід недуги — у мене найдете щиру поміч. Розкажіть лише її перебіг. Вилічу Вас — як Ваша недуга окажесь вилічимою. Ціни низькі — а успішне лїченє ґарантує моя довголітна практика. Поради безплатні. Години урядові: 9 до 8. В неділї: 10 до 3. 92—

DOCTOR MULLIN,
400 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.
Офіс напроти почти.

ПОЗІР! Знаменита нагода для кождого.

За 10 долярів місячно можна купити дім і два лоти в Manville, N. J. близько фабрик, яких є тут повно, а робота для тих, що хотять працювати є певна і добре платна. 92a-02

По близші інформації просить ся голосити до: J. O. Manager, 116 Nassau St., Room 1002, New York, N. Y.

НАЙБІЛЬШИЙ ЗАРОБОК!

ПОТРЕБУЄМО АҐЕНТІВ ДО ПРОДАЖИ ФАРМІВ, ЛОТІВ І ДОМІВ В МІСТІ, де купуючий робітник одержить сталу працю, а бізнесіста заложить добрий інтерес. Спосібним платимо від 20 до 50 дол. тижнево. Пишіть зараз по інформації до:

B. LINCOLN CO.,
309 Broadway Room 210 New York, N. Y.